

SÉANCE DU JEUDI 6 FÉVRIER 1997

VERGADERING VAN DONDERDAG 6 FEBRUARI 1997

SOMMAIRE :

EXCUSÉS :

Page 2383.

COMMUNICATIONS :

Page 2383.

1. Cour d'arbitrage.
2. Parlement européen.
3. Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme.

NON-ÉVOCATION :

Page 2384.

PÉTITION :

Page 2384.

PROJET DE LOI (Dépôt) :

Page 2384.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de siège entre le Royaume de Belgique et l'Agence Spatiale Européenne, signé à Paris le 26 janvier 1993.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt) :

Page 2384.

M. Santkin. — Proposition de loi relative aux ressources prises en considération pour le calcul du minimum de moyens d'existence.

M. Chantraine. — Proposition de loi relative à différents aspects des procréations médicalement assistées.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION (Dépôt) :

Page 2384.

Mme Delcourt-Pêtre. — Proposition de résolution relative au rétablissement des droits de l'homme et au processus de paix au Soudan.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1996-1997
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1996-1997

INHOUDSOPGAVE :

VERONTSCHULDIGD :

Bladzijde 2383.

MEDEDELINGEN :

Bladzijde 2383.

1. Arbitragehof.
2. Europees Parlement.
3. Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding.

NON-EVOCATIE :

Bladzijde 2384.

VERZOEKSCRIFT :

Bladzijde 2384.

WETSONTWERP (Indiening) :

Bladzijde 2384.

Wetsontwerp houdende instemming met het Zetelakkoord tussen het Koninkrijk België en het Europese Ruimteagentschap, ondertekend te Parijs op 26 januari 1993.

WETSVOORSTELLEN (Indiening) :

Bladzijde 2384.

De heer Santkin. — Wetsvoorstel betreffende de inkomsten waarmee rekening wordt gehouden bij de berekening van het bestaansminimum.

De heer Chantraine. — Wetsvoorstel betreffende de verschillende aspecten van de medisch begeleide voortplanting.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE (Indiening) :

Bladzijde 2384.

Mevrouw Delcourt-Pêtre. — Voorstel van resolutie betreffende het herstel van de mensenrechten en het vredesproces in Sudan.

DEMANDES D'EXPLICATIONS (Dépôt):

Page 2385.

Mme Milquet au ministre des Affaires sociales sur « la mise en application de la loi instituant la charte de l'assuré social ».

M. Ph. Charlier au ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises sur « l'avenir des courses hippiques en Belgique ».

Mme Willame-Boonen au ministre de la Fonction publique sur « l'état de certains immeubles classés de compétence fédérale ».

M. Destexhe au ministre des Affaires sociales sur « le déremboursement des préparations magistrales ».

Mme Thijs au ministre des Affaires étrangères sur « la situation dans la région des Grands Lacs africains ».

PROPOSITION DE LOI (Prise en considération):

Pages 2385 et 2408.

Mme Lizin. — Proposition de loi consacrant le placement sous surveillance électronique comme modalité d'exécution des peines privatives de liberté.

QUESTIONS ORALES (Discussion):

Question orale de M. Anciaux au Premier ministre sur « l'exercice de ses fonctions par le ministre des Finances ».

Orateurs: **M. Anciaux, M. Dehaene**, Premier ministre, p. 2385.

Question orale de Mme Lizin au ministre des Affaires étrangères sur « la nécessité d'une initiative diplomatique européenne au Kosovo ».

Orateurs: **Mme Lizin, M. Derycke**, ministre des Affaires étrangères, p. 2386.

Question orale de Mme Lizin au ministre des Affaires étrangères sur « la séquestration de deux citoyennes belges en Egypte dans leur belle-famille ».

Orateurs: **Mme Lizin, M. Derycke**, ministre des Affaires étrangères, p. 2387.

Question orale de Mme Bribosia-Picard au ministre des Affaires sociales sur « la problématique des préparations magistrales ».

Oratrices: **Mme Bribosia-Picard, Mme De Galan**, ministre des Affaires sociales, p. 2387.

Question orale de M. Van Hauthem au ministre des Affaires sociales sur « l'emploi des langues sur les cartes d'identité sociales ».

Orateurs: **M. Van Hauthem, Mme De Galan**, ministre des Affaires sociales, p. 2388.

Question orale de Mme Cantillon au secrétaire d'État à la Sécurité et secrétaire d'État à l'Intégration sociale et à l'Environnement sur « les répercussions du relèvement de l'âge de la pension des femmes sur les dépenses des C.P.A.S. ».

Oratrices: **Mme Cantillon, Mme De Galan**, ministre des Affaires sociales, p. 2389.

Question orale de M. Desmedt au ministre de la Justice sur « les circonstances dans lesquelles des personnes en détention préventive ou faisant l'objet d'un mandat d'amener se voient imposer le port des menottes ».

Orateurs: **M. Desmedt, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 2390.

VRAGEN OM UITLEG (Indiening):

Bladzijde 2385.

Mevrouw Milquet aan de minister van Sociale Zaken over « de toepassing van de wet tot invoering van het handvest van de sociaal verzekerde ».

De heer Ph. Charlier aan de minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen over « de toekomst van de paardenrennen in België ».

Mevrouw Willame-Boonen aan de minister van Ambtenarenzaken over « de staat van een aantal beschermde gebouwen waarvoor de federale overheid bevoegd is ».

De heer Destexhe aan de minister van Sociale Zaken over « het niet meer terugbetalen van de magistrale bereidingen ».

Mevrouw Thijs aan de minister van Buitenlandse Zaken over « de situatie in het gebied van de Grote Meren ».

WETSVOORSTEL (Inoverwegingneming):

Bladzijden 2385 en 2408.

Mevrouw Lizin. — Wetsvoorstel houdende invoering van het elektronisch huisarrest als een vorm van vrijheidsstraf.

MONDELINGE VRAGEN (Bespreking):

Mondelinge vraag van de heer Anciaux aan de eerste minister over « het functioneren van de minister van Financiën ».

Sprekers: **de heer Anciaux, de heer Dehaene**, eerste minister, blz. 2385.

Mondelinge vraag van mevrouw Lizin aan de minister van Buitenlandse Zaken over « de noodzaak van een Europees diplomatiek initiatief in Kosovo ».

Sprekers: **mevrouw Lizin, de heer Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 2386.

Mondelinge vraag van mevrouw Lizin aan de minister van Buitenlandse Zaken over « de twee Belgen die in Egypte door hun schoonfamilie worden opgesloten ».

Sprekers: **mevrouw Lizin, de heer Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 2387.

Mondelinge vraag van mevrouw Bribosia-Picard aan de minister van Sociale Zaken over « de problematiek van de magistrale bereidingen ».

Sprekers: **mevrouw Bribosia-Picard, mevrouw De Galan**, minister van Sociale Zaken, blz. 2387.

Mondelinge vraag van de heer Van Hauthem aan de minister van Sociale Zaken over « het taalgebruik op de sociale identiteitskaarten ».

Sprekers: **de heer Van Hauthem, mevrouw De Galan**, minister van Sociale Zaken, blz. 2388.

Mondelinge vraag van mevrouw Cantillon aan de staatssecretaris voor Veiligheid en staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu over « de gevolgen van de verhoging van de pensioenleeftijd voor vrouwen voor de OCMW-uitgaven ».

Sprekers: **mevrouw Cantillon, mevrouw De Galan**, minister van Sociale Zaken, blz. 2389.

Mondelinge vraag van de heer Desmedt aan de minister van Justitie over « de omstandigheden waarin personen die in voorlopige hechtenis zitten of onder bevel tot medebrengring staan, handboeien moeten dragen ».

Sprekers: **de heer Desmedt, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 2390.

Question orale de M. Goovaerts au ministre de la Justice sur «la commission de la Protection de la vie privée».

Orateurs: **M. Goovaerts, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 2391.

Question orale de M. Vandenberghe au ministre de la Justice sur «la vente de dossiers judiciaires au marché aux puces».

Orateurs: **M. Vandenberghe, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 2392.

Question orale de M. Destexhe au ministre de la Défense nationale sur «le meurtre du caporal Olivier Gossye».

Orateurs: **M. Destexhe, M. Moreels**, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, p. 2392.

Question orale de M. Boutmans au secrétaire d'État à la Coopération au Développement sur «la Conférence internationale sur l'économie sociale au Nord et au Sud».

Orateurs: **M. Boutmans, M. Moreels**, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, p. 2393.

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi relative au travail de nuit (Évocation).

Discussion générale. — *Oratrices*: **Mmes Cantillon**, rapporteuse, **Delcourt-Pêtre, Maximus, Nelis-Van Liedekerke, Dardenne**, p. 2394.

Discussion et vote d'articles et des amendements, p. 2397.

Projet de loi modifiant les articles 30 et 34 de la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres en ce qui concerne l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence (Évocation).

Projet de loi modifiant, en ce qui concerne l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence, la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres (Évocation).

Discussion générale. — *Orateurs*: **MM. Goris**, rapporteur, **Boutmans**, p. 2399.

Discussion et vote des articles, p. 2401.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 2403.

PROJETS DE LOI (Votes):

Projet de loi relative au travail de nuit (Évocation).

Votes réservés, p. 2403.

Vote sur l'ensemble du projet de loi. — Explications de vote: *Orateurs*: **MM. Anciaux, Buelens**, p. 2404.

Projet de loi modifiant, en ce qui concerne l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence, la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres (Évocation), p. 2405.

Projet de loi modifiant les articles 30 et 34 de la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres en ce qui concerne l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence, p. 2405.

DEMANDE D'EXPLICATIONS (Discussion):

Demande d'explications de M. Verreycken au Premier ministre sur «la nouvelle culture politique».

Orateurs: **M. Verreycken, M. Dehaene**, Premier ministre, p. 2405.

Mondelinge vraag van de heer Goovaerts aan de minister van Justitie over «de commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer».

Sprekers: **de heer Goovaerts, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 2391.

Mondelinge vraag van de heer Vandenberghe aan de minister van Justitie over «de verkoop van gerechtelijke dossiers op de vlooiemarkt».

Sprekers: **de heer Vandenberghe, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 2392.

Mondelinge vraag van de heer Destexhe aan de minister van Landsverdediging over «de moord op korporaal Olivier Gossye».

Sprekers: **de heer Destexhe, de heer Moreels**, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, blz. 2392.

Mondelinge vraag van de heer Boutmans aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over «de Internationale Conferentie over Sociale Economie in Noord en Zuid».

Sprekers: **de heer Boutmans, de heer Moreels**, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, blz. 2393.

WETSONTWERPEN (Bespreking):

Wetsontwerp betreffende de nachtarbeid (Evocatie).

Algemene bespreking. — *Sprekers*: **de dames Cantillon**, rapporteur, **Delcourt-Pêtre, Maximus, Nelis-Van Liedekerke, Dardenne**, blz. 2394.

Bespreking en stemming over artikelen en de amendementen, blz. 2397.

Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 30 en 34 van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, inzake de hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden (Evocatie).

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, inzake de hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden (Evocatie).

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: **de heren Goris**, rapporteur, **Boutmans**, blz. 2399.

Bespreking en stemming over de artikelen, blz. 2401.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 2403.

WETSONTWERPEN (Stemmingen):

Wetsontwerp betreffende de nachtarbeid (Evocatie).

Aangehouden stemmingen, blz. 2403.

Stemming over het wetsontwerp in zijn geheel. — Stemverklaringen: *Sprekers*: **de heren Anciaux, Buelens**, blz. 2404.

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, inzake de hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden (Evocatie), blz. 2405.

Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 30 en 34 van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, inzake de hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, blz. 2405.

VRAAG OM UITLEG (Bespreking):

Vraag om uitleg van de heer Verreycken aan de eerste minister over «de nieuwe politieke cultuur».

Sprekers: **de heer Verreycken, de heer Dehaene**, eerste minister, blz. 2405.

PRÉSIDENCE DE M. SWAELEN, PRÉSIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 05.
De vergadering wordt geopend om 15.05 uur.

EXCUSÉS — VERONTSCHULDIGD

Mmes Mayence-Goossens, en mission à l'étranger; Merchiers, pour raison de santé, et M. Loones, pour d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de dames Mayence-Goossens, met opdracht in het buitenland; Merchiers, om gezondheidsredenen, en de heer Loones, wegens andere plichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

COMMUNICATIONS — MEDEDELINGEN

Cour d'arbitrage — Arbitragehof

M. le président. — En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat:

1. les recours en annulation de l'article 133 du décret de la Communauté flamande du 8 juillet 1996 relatif à l'enseignement VII (numéros du rôle 1031, 1033 et 1039, affaires jointes);

2. le recours en annulation des articles 51 et 58 du décret de la Communauté française du 9 septembre 1996 relatif au financement des Hautes Écoles organisées ou subventionnées par la Communauté française, introduit par J. Tilleman (numéro du rôle 1034);

3. le recours en annulation de la loi du 26 mars 1996 portant insertion d'un article 353bis au Code judiciaire et modification de l'article 354 du même code, introduit par A. Pépin (numéro du rôle 1036).

Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de voorzitter van de Senaat van:

1. de beroepen tot vernietiging van artikel 133 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 8 juli 1996 betreffende het onderwijs VII (rolnummers 1031, 1033 en 1039, samengevoegde zaken);

2. het beroep tot vernietiging van de artikelen 51 en 58 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 9 september 1996 betreffende de financiering van de door de Franse Gemeenschap ingerichte of gesubsidieerde hogescholen, ingesteld door J. Tilleman (rolnummer 1034);

3. het beroep tot vernietiging van de wet van 26 maart 1996 tot invoeging van een artikel 353bis in het Gerechtelijk Wetboek en tot wijziging van het artikel 354 van hetzelfde wetboek, ingesteld door A. Pépin (rolnummer 1036).

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

En application de l'article 77 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat la question préjudicielle relative à l'article 370, § 1er, alinéa 2, du Code civil, posée par le Tribunal de la jeunesse de Liège (numéro du rôle 1041).

Met toepassing van artikel 77 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de voorzitter van de Senaat van de prejudiciële vraag betreffende het artikel 370, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, gesteld door de Jeugdrechtbank te Luik (rolnummer 1041).

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat l'arrêt n° 4/97, rendu le 28 janvier 1997, en cause de la question préjudicielle concernant l'article 33 du décret de la Communauté française du 3 juillet 1991 relatif à l'intégration sociale et professionnelle des personnes handicapées, posée par le Conseil d'État (numéro du rôle 931).

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de voorzitter van de Senaat van het arrest nr. 4/97, uitgesproken op 28 januari 1997, inzake de prejudiciële vraag over artikel 33 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 3 juli 1991 betreffende de sociale integratie van de gehandicapten en hun inschakeling in het arbeidsproces, gesteld door de Raad van State (rolnummer 931).

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

Parlement européen — Europees Parlement

M. le président. — Par lettre du 30 janvier 1997, le président du Parlement européen a transmis au Sénat :

- a) une résolution sur le cadre général pour un projet de révision des traités;
 - b) une résolution sur la Serbie,
- adoptées au cours de la période de session du 13 au 17 janvier 1997.

Bij brief van 30 januari 1997 heeft de voorzitter van het Europees Parlement aan de Senaat overgezonden :

- a) een resolutie over de algemene schets voor een ontwerp-herziening van de verdragen;
 - b) een resolutie over Servië,
- aangenomen tijdens de vergaderperiode van 13 tot en met 17 januari 1997.

— Envoi à la commission des Affaires étrangères.

Verzending naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

*Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme**Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding*

M. le président. — Par lettre du 30 janvier 1997, le Premier ministre a transmis au président du Sénat, conformément à l'article 6 de la loi du 15 février 1993 créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, le rapport annuel 1996 établi par ce centre.

Bij brief van 30 januari 1997 heeft de eerste minister aan de voorzitter van de Senaat overgezonden, overeenkomstig artikel 6 van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding, het jaarverslag 1996 dat door dit centrum werd uitgebracht.

— Dépôt au greffe.

Neergelegd ter griffie.

NON-ÉVOCATION — NON-EVOCATIE

M. le président. — Par message du 28 janvier 1997, le Sénat a retourné à la Chambre des représentants, en vue de la sanction royale, le projet de loi non évoqué apportant certaines modifications à la loi du 21 mai 1991 établissant certaines relations entre des régimes belges de pensions et ceux d'institutions de droit international public.

Bij boodschap van 28 januari 1997 heeft de Senaat aan de Kamer van volksvertegenwoordigers terugbezorgd, met het oog op de koninklijke bekrachtiging, het niet-geëvoeerde wetsontwerp houdende bepaalde wijzigingen aan de wet van 21 mei 1991 tot vaststelling van een zeker verband tussen Belgische pensioenregelingen en die van instellingen van internationaal publiek recht.

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

PÉTITION — VERZOEKSCHRIFT

M. le président. — Par pétition établie à Hasselt, le greffier provincial du Limbourg transmet une motion relative à la dépolitisation de la magistrature et à la réforme de l'organisation judiciaire, adoptée par le conseil provincial le 20 novembre 1996.

Par lettre du 16 janvier 1997, le bâtonnier du Conseil de l'Ordre près le barreau de Tongres communique que ledit conseil consent à l'article 3 de la motion concernée.

Bij verzoekschrift uit Hasselt zendt de provinciegriffier van Limburg een motie over betreffende de depolitisering van de magistratuur en de hervorming van de rechterlijke organisatie, aangenomen door de provincieraad op 20 november 1996.

Bij brief van 16 januari 1997 meldt de stafhouder van de Raad van de Orde bij de balie te Tongeren dat genoemde raad artikel 3 van betreffende motie bijtreedt.

— Envoi à la commission de la Justice.

Verzending naar de commissie voor de Justitie.

PROJET DE LOI — WETSONTWERP

Dépôt — Indiening

M. le président. — Le gouvernement a déposé un projet de loi portant assentiment à l'Accord de siège entre le Royaume de Belgique et l'Agence Spatiale Européenne, signé à Paris le 26 janvier 1993.

De regering heeft ingediend een wetsontwerp houdende instemming met het Zetelakkoord tussen het Koninkrijk België en het Europese Ruimte-Agentschap, ondertekend te Parijs op 26 januari 1993.

Ce projet de loi sera imprimé et distribué.

Dit wetsontwerp zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Il est envoyé à la commission des Affaires étrangères.

Het wordt verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

PROPOSITIONS DE LOI — WETSVOORSTELLEN

Dépôt — Indiening

M. le président. — Les propositions de loi ci-après ont été déposées :

1° par M. Santkin, relative aux ressources prises en considération pour le calcul du minimum de moyens d'existence;

2° par M. Chantraine, relative à différents aspects des procréations médicalement assistées.

De volgende wetsvoorstellen werden ingediend :

1° door de heer Santkin, betreffende de inkomsten waarmee rekening wordt gehouden bij de berekening van het bestaansminimum;

2° door de heer Chantraine, betreffende de verschillende aspecten van de medisch begeleide voortplanting.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Deze wetsvoorstellen zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

Dépôt

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening

M. le président. — Mme Delcourt-Pêtre a déposé une proposition de résolution relative au rétablissement des droits de l'homme et au processus de paix au Soudan.

Mevrouw Delcourt-Pêtre heeft ingediend een voorstel van resolutie betreffende het herstel van de mensenrechten en het vredesproces in Sudan.

Cette proposition sera traduite, imprimée et distribuée.

Dit voorstel zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

DEMANDES D'EXPLICATIONS — VRAGEN OM UITLEG

Dépôt — Indiening

M. le président. — Le bureau a été saisi des demandes d'explications suivantes :

1. de Mme Milquet au ministre des Affaires sociales sur « la mise en application de la loi instituant la charte de l'assuré social »;

— Envoi à la commission des Affaires sociales.

2. de M. Ph. Charlier au ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises sur « l'avenir des courses hippiques en Belgique »;

— Envoi à la commission des Finances et des Affaires économiques.

3. de Mme Willame-Boonen au ministre de la Fonction publique sur « l'état de certains immeubles classés de compétence fédérale »;

— Envoi à la séance plénière.

4. de M. Destexhe au ministre des Affaires sociales sur « le déremboursement des préparations magistrales »;

— Envoi à la commission des Affaires sociales.

5. de Mme Thijs au ministre des Affaires étrangères sur « la situation dans la région des Grands Lacs africains ».

— Envoi à la commission des Affaires étrangères.

Het bureau heeft volgende vragen om uitleg ontvangen :

1. van mevrouw Milquet aan de minister van Sociale Zaken over « de toepassing van de wet tot invoering van het handvest van de sociaal verzekerde »;

— Verzending naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

2. van de heer Ph. Charlier aan de minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen over « de toekomst van de paardenrennen in België »;

— Verzending naar de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden.

3. van mevrouw Willame-Boonen aan de minister van Ambtenarenzaken over « de staat van een aantal beschermde gebouwen waarvoor de federale overheid bevoegd is »;

— Verzending naar de plenaire vergadering.

4. van de heer Destexhe aan de minister van Sociale Zaken over « het niet meer terugbetalen van de magistrale bereidingen »;

— Verzending naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

5. van mevrouw Thijs aan de minister van Buitenlandse Zaken over « de situatie in het gebied van de Grote Meren ».

— Verzending naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

PROPOSITION DE LOI — WETSVoorSTEL

Prise en considération — Inoverwegingneming

M. le président. — L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération de la proposition de loi de Mme Lizin, consacrant le placement sous surveillance électronique comme modalité d'exécution des peines privatives de liberté.

Le document imprimé concerné a été distribué. Le bureau envisage d'envoyer la proposition à la commission de la Justice.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Sauf suggestion divergente, je considérerai cette proposition comme prise en considération et envoyée à la commission indiquée par le bureau.

Aan de orde is thans de bespreking over de inoverwegingneming van het wetsvoorstel van mevrouw Lizin, houdende invoering van het elektronisch huisarrest als een vorm van vrijheidsstraf.

Het betreffende gedrukte stuk werd rondgedeeld. Het bureau is voornemens het voorstel te verwijzen naar de commissie voor Justitie.

Ik verzoek de leden die opmerkingen mochten willen maken, mij daarvan vóór het einde van de vergadering kennis te geven.

Indien intussen van geen bezwaren blijkt, wordt dit voorstel in overweging genomen en verwezen naar de commissie die door het bureau werd aangeduid.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER ANCIAUX AAN DE EERSTE MINISTER OVER « HET FUNCTIONEREN VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN »

QUESTION ORALE DE M. ANCIAUX AU PREMIER MINISTRE SUR « L'EXERCICE DE SES FONCTIONS PAR LE MINISTRE DES FINANCES »

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Anciaux aan de eerste minister over « het functioneren van de minister van Financiën ».

Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, de bevoegdheden van de eerste minister zijn velerlei. Hij is verantwoordelijk voor de samenhang in de regeringsploeg, zorgt voor de coördinatie van de werkzaamheden van de verschillende ministers en is, als voorzitter van de Ministerraad en de regeringsraad, de stuwende kracht in de bewindsploeg.

De voorbije maanden is het duidelijk geworden dat er zowel op het kabinet als bij het ministerie van Financiën zaken gebeuren die niet door de beugel kunnen. Ik heb in het nabije verleden reeds verscheidene schriftelijke vragen gesteld die deze bewering staven. Ook de gebeurtenissen van deze week bevestigen mijn vermoedens en wijzen mogelijk zelfs op corruptie en dit tot op het hoogste niveau.

Vice-eerste minister Maystadt ontloopt echter zijn verantwoordelijkheid. Een zoveelste bewijs hiervan kon ik aantreffen in de editie van *Le Soir* van dinsdag 4 februari 1997. De vice-eerste minister verklaart er immers droogweg: « Et si la justice met en lumière une forme de corruption ou de trafic d'influences dans le chef d'un membre de l'administration, je n'aurai pas à prendre sur moi la responsabilité de cette infraction ... » Voor het overige verklaart hij echter wel de verantwoordelijkheid op zich te nemen wanneer het om zijn kabinet gaat. Wat vice-eerste minister Maystadt in *Le Soir* heeft gezegd, is duidelijk in strijd met zijn ministeriële verantwoordelijkheid.

Welke maatregelen zal de eerste minister nemen tegen een minister die nu en in het verleden reeds verklaarde dat hij geen verantwoordelijkheid wenst te dragen voor de topambtenaren van zijn ministerie ?

Kan een minister die zich enkel verantwoordelijk voelt voor zijn kabinet, nog wel geloofwaardig worden genoemd ?

Kan een minister nog functioneren wanneer hij geen verantwoordelijkheid op zich wenst te nemen ten opzichte van zijn administratie ?

Moet in deze situatie de oorzaak van de alsmaar duidelijker wordende schandalen worden gezocht in het kabinet van de minister en het ministerie van Financiën ?

De voorzitter. — Het woord is aan de eerste minister.

De heer Dehaene, eerste minister. — Mijnheer de voorzitter, allereerst wens ik erop te wijzen dat ik de heer Anciaux de volle verantwoordelijkheid laat voor wat hij als bewezen beschouwt.

Vervolgens ben ik van mening dat hij nogal wat begrippen door elkaar haalt. Ministers staan aan het hoofd van een ministerie. Dit impliceert volgende bevoegdheden: een hiërarchische bevoegdheid — de minister regelt alle activiteiten van zijn diensten en ambtenaren —, een disciplinaire, een reglementaire en een budgettaire bevoegdheid.

Als de heer Anciaux de verantwoordelijkheid van de vice-eerste minister en minister van Financiën inroept, doelt hij wellicht in de eerste plaats op zijn politieke verantwoordelijkheid, wat inhoudt dat hij zich moet verantwoorden tegenover de Kamer van volksvertegenwoordigers. Ik ben ervan overtuigd dat vice-eerste minister Maystadt niet zal weigeren zich voor de Kamer te verantwoorden voor wat er in zijn departement is gebeurd.

In het Belgisch administratief recht staat de tuchtregeling in nauw verband met het beheer van de dienst. De tuchtregeling beoogt de goede werking van de dienst. Het is dus logisch dat de organen die verantwoordelijk zijn voor een dienst bevoegd zijn om tuchtstraffen toe te passen.

Ik kan me ook niet inbeelden dat vice-eerste minister Maystadt zou weigeren om tuchtstraffen op te leggen aan ambtenaren als dat nodig zou zijn. Als ambtenaren misdrijven plegen, moeten zij strafrechtelijk worden gestraft, maar dat is de taak van Justitie.

Op deze manier moet de problematiek worden beschouwd en behandeld.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux voor een repliek.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, ik dank de eerste minister voor zijn antwoord. Wat ik als bewezen beschouw, is dat de vice-eerste minister zijn verantwoordelijkheid ontvlucht, zoals blijkt uit zijn verklaring aan *Le Soir* dat hij slechts verantwoordelijkheid kan opnemen voor zijn kabinet en niet voor zijn administratie. Als zelfs dat niet meer hoeft, waar ligt dan nog de politieke verantwoordelijkheid van een regeringslid?

De eerste minister is van mening dat politieke verantwoording alleen moet worden afgelegd tegenover de Kamer, maar politieke verantwoordelijkheid houdt toch meer in. Een minister is toch ook verantwoordelijk voor het goed en wettelijk functioneren van zijn administratie en moet optreden als dat niet het geval is.

Op het ogenblik zijn de onzekerheden in ons land immens groot. De bevolking heeft ook geen vertrouwen meer in het ministerie van Financiën. Daar zijn ook wel redenen voor. Ik denk aan de problematiek van de beurstaks, de huiszoekingen bij het ministerie en het kabinet, de forfaitaire buitenlandse belastingen waar blijkbaar een carroussel van fictieve forfaitaire buitenlandse belastingen werd opgezet, mogelijk — dat kan ik niet bewijzen — met medeweten van administratie en kabinet.

Ik denk aan de problematiek van Anhyp, en aan het kwijtschelden van boetes van banken — en dan heb ik het nog niet over de KB-Lux — aan het feit dat topambtenaren van het ministerie van Financiën informatie doorspelen aan privé-bedrijven, zoals CED die deze informatie op hun beurt een jaar later verkopen aan lagere ambtenaren.

Ik denk ook aan de Swaps, aan de boete van CBR, aan het geklungel met het eurovignet, aan de taaltoestanden in de administratie van Financiën, aan de gepensioneerden die plotseling weer een belastingaangifte moeten invullen omdat het ministerie dat niet kan. En dan spreek ik nog niet over mogelijke relaties tussen de Belgische overheidsfinanciën en de Generale Maatschappij.

Als de eerste minister van mening is dat hier geen vuiltje aan de lucht is, dan meen ik dat de eerste minister mede verantwoordelijk is voor het totaal verlies aan geloofwaardigheid van ons overheidssysteem.

De heer Dehaene, eerste minister. — Ik stel voor dat wij deze opsomming van de heer Anciaux in het woordenboek opnemen onder de definitie « amalgaam ».

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE MME LIZIN AU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES SUR « LA NÉCESSITÉ D'UNE INITIATIVE DIPLOMATIQUE EUROPÉENNE AU KOSOVO »

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW LIZIN AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER « DE NOODZAAK VAN EEN EUROPEES DIPLOMATIEK INITIATIEF IN KOSOVO »

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de Mme Lizin au ministre des Affaires étrangères sur « la nécessité d'une initiative diplomatique européenne au Kosovo ».

La parole est à Mme Lizin.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, la situation au Kosovo empire: les actes de terrorisme s'y multiplient, fondés sur une résistance de plus en plus forte à la présence serbe, que les événements actuels en Serbie aggravent. De plus, cette situation empire, en repli de Belgrade, du fait de la présence des groupes les plus extrémistes et, en particulier, du groupe Arkan.

Les États-Unis ont déjà opté pour une présence réelle, négociée lors de l'accord sur la Bosnie. Leur bureau à Pristina travaille très activement.

L'Europe est encore et toujours inexistante de ce point de vue alors que, dans notre pays et spécialement à Bruxelles, toutes les conditions existent pour jouer un rôle réel et efficace de dialogue et de négociation.

En juillet dernier, j'avais réussi à faire accepter par l'assemblée parlementaire de l'O.S.C.E. un texte ferme sur le Kosovo qui évoquait d'ailleurs une solution négociée. Quels ont été les actes posés depuis lors par la Belgique en la matière?

J'aimerais connaître l'analyse diplomatique à laquelle vous vous livrez sur cette situation au Kosovo. Des contacts particuliers ont-ils été entamés pour mettre en œuvre la résolution de l'O.S.C.E.?

M. le président. — La parole est à M. Derycke, ministre.

M. Derycke, ministre des Affaires étrangères. — Monsieur le président, je voudrais dire à Mme Lizin que, depuis 1991, la Belgique suit l'évolution de la situation souvent dramatique au Kosovo avec une attention particulière. Elle a toujours adopté sur cette question une position claire que j'ai eu l'occasion d'exposer à plusieurs reprises. La Belgique plaide pour l'attribution d'un large degré d'autonomie pour la région, au sein des frontières internationalement reconnues de la République fédérale de Yougoslavie, et ce dans le respect des droits de chaque individu et de chaque communauté. La Belgique s'oppose à toute modification des frontières par la force ainsi qu'à toute ingérence étrangère.

Lors de mes contacts avec les autorités de Belgrade, j'ai rappelé cette option politique fondamentale. De plus, je ne manque jamais une occasion de lancer des appels à toutes les parties concernées pour qu'elles s'abstiennent de toute action violente et entament un dialogue ayant pour but la mise au point d'une solution négociée.

La Belgique souscrit pleinement à la position de l'Union européenne selon laquelle le développement de bonnes relations avec la République fédérale de Yougoslavie ainsi que l'intégration de ce pays au sein de la communauté internationale seront conditionnés, entre autres, à une solution négociée du problème du Kosovo.

Pour ce qui est d'une présence européenne au Kosovo, cette question fait actuellement l'objet de négociations entre l'Union et la République fédérale de Yougoslavie.

M. le président. — La parole est à Mme Lizin pour une réplique.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, je voudrais demander de façon plus précise si le ministre pense qu'il serait intéressant de tenir en Belgique une réunion particulière avec certains leaders de l'opposition serbe et les responsables des forces politiques actives du Kosovo. Une réunion de ce type, toutefois assez partielle, a

eu lieu à Munich, voici trois semaines. Peut-être serait-il intéressant d'organiser maintenant ce genre de rencontre? Pouvez-vous imaginer de prendre une telle initiative au niveau de votre département?

M. le président. — La parole est à M. Derycke, ministre.

M. Derycke, ministre des Affaires étrangères. — Monsieur le président, une telle proposition aurait eu son utilité jusqu'il y a quelques mois. Cependant, vu la situation très difficile à Belgrade, je pense qu'il faut attendre, afin de connaître l'évolution de la situation en Serbie, laquelle conditionne évidemment la situation au Kosovo.

M. le président. — L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

QUESTION ORALE DE MME LIZIN AU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES SUR «LA SÉQUESTRATION DE DEUX CITOYENNES BELGES EN ÉGYPTÉ DANS LEUR BELLE-FAMILLE»

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW LIZIN AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «DE TWEE BELGEN DIE IN EGYPTÉ DOOR HUN SCHOON-FAMILIE WORDEN OPGESLOTEN»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de Mme Lizin au ministre des Affaires étrangères sur «la séquestration de deux citoyennes belges en Égypte dans leur belle-famille».

La parole est à Mme Lizin.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, depuis juillet 1996, Mme Nadia Jaumotte et sa petite fille souhaitent rentrer en Belgique mais sont retenues au domicile des beaux-parents de Mme Jaumotte, dans la ville de Tanta en Égypte. Cette dernière, épouse d'un citoyen égyptien depuis deux ans et demi, a regagné l'Égypte avec son mari au début de l'année 1996 pour qu'il puisse poursuivre des activités professionnelles dans un secteur lié au tourisme à Hurghada. Depuis lors, elle ne dispose plus de ses documents d'identité que le mari a détruits ni d'aucun moyen matériel de quitter avec sa fille le territoire égyptien. Bien entendu, seule, elle le peut. Elle n'a pas le droit de sortir du domicile de ses beaux-parents et réussit épisodiquement à téléphoner à sa mère en Belgique dans des conditions épouvantables de pressions et de menaces assorties de l'obligation de parler anglais.

Désespérée, elle est désormais au bord du drame physique et aurait besoin d'un soutien des autorités de police égyptiennes pour pouvoir quitter le territoire.

M. le ministre a-t-il été informé par ses services de cette situation dramatique? Quelles sont les mesures prises pour permettre à Mme Jaumotte et à sa petite fille de deux ans de rentrer en Belgique pour rétablir d'urgence sa santé? De façon générale, comment le ministre des Affaires étrangères réagit-il face à de telles situations?

M. le président. — La parole est à M. Derycke, ministre.

M. Derycke, ministre des Affaires étrangères. — Monsieur le président, depuis des mois, la situation de Mme Jaumotte et de sa fille est bien connue de mes services et suivie avec une attention particulière par notre ambassade au Caire.

Dans le respect des lois locales et des règles de droit international en vigueur, mon département a entrepris toutes les démarches nécessaires qu'impose le cas évoqué. Je reste persuadé que c'est dans ce seul cadre qu'une solution favorable pourra être dégagée. Elle tiendra compte des droits des parties concernées et notamment, bien entendu, de ceux de la ressortissante belge en question.

Notre ambassadeur au Caire m'écrit que, d'après lui, seule une collaboration peut se révéler efficace et que des démarches collatérales ou compétitives seraient fort nuisibles à la situation actuelle.

M. le président. — La parole est à Mme Lizin pour une réplique.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, il est évident que Mme Jaumotte risque d'être battue régulièrement jusqu'à ce que son état physique rende impossible la formulation de sa volonté de rentrer avec sa petite fille, également citoyenne belge. Tout cela se passera dans le respect des lois égyptiennes, qui autorisent le mari à pratiquer la séquestration, à battre sa femme, et qui, par conséquent, rendront impossible le sauvetage de Mme Jaumotte.

À ce stade, il est à mon sens très dangereux de continuer à tenir un discours limité à ce qu'a dit le ministre.

Il est vrai que Mme Jaumotte peut rentrer seule, qu'elle peut tenter une procédure en divorce, mais il faut savoir que dans ce cas, elle n'aura plus jamais sa fille. Elle a donc raison de ne pas le faire.

Alors que le cas de Mme Mahamoudy est connu dans le monde entier, il serait intéressant que le département réfléchisse à des procédures différentes dans de telles situations.

M. le président. — L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

QUESTION ORALE DE MME BRIBOSIA-PICARD AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR «LA PROBLÉMATIQUE DES PRÉPARATIONS MAGISTRALES»

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW BRIBOSIA-PICARD AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER «DE PROBLEMATIEK VAN DE MAGISTRALE BEREIDINGEN»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de Mme Bribosia à la ministre des Affaires sociales sur «la problématique des préparations magistrales».

La parole est à Mme Bribosia.

Mme Bribosia-Picard (PSC). — Monsieur le président, Mme la ministre n'est certainement pas étonnée d'être interrogée aujourd'hui sur ce sujet et je me permets de lui poser cinq questions.

Parmi les préparations magistrales qui ne feront plus l'objet d'un remboursement par l'I.N.A.M.I., a-t-on établi un relevé des préparations couramment utilisées pour satisfaire des besoins réels et non abusifs en matière de santé, comme les gélules de calcium indispensables pour lutter contre l'ostéoporose? Prévoit-on une évaluation quant aux produits de substitution qui seront utilisés, quant au prix de ces derniers, bref, quant au risque de voir les préparations magistrales remplacées par des produits plus onéreux?

Des études ont-elles été réalisées afin de savoir si les préparations magistrales qui ne seront plus remboursées deviendront plus chères ou resteront moins chères que les spécialités de l'industrie pharmaceutique?

Les médecins reçoivent-ils suffisamment d'informations quant au prix des préparations magistrales qui ne seront plus remboursées et à celui des spécialités de l'industrie pharmaceutique, afin de pouvoir continuer à prescrire la formule la moins onéreuse pour le patient? L'industrie pharmaceutique dispose en effet de «délégués commerciaux», mais qu'en est-il pour les préparations magistrales?

Existe-il des spécialités de l'industrie pharmaceutique remboursées par l'I.N.A.M.I. dont la matière active nécessaire à une préparation magistrale ne serait pas remboursée? Si oui, et dans

l'optique d'un parallélisme parfait, le gouvernement compte-t-il ajouter ces matières actives à la liste des préparations remboursables ?

Quelle prise a-t-on sur l'industrie pharmaceutique lors du retrait de médicaments courants et très bon marché, comme le décontractyl, et leur remplacement par de nouveaux médicaments plus chers et pas nécessairement plus performants ?

Enfin, si le médicament n'existe pas, madame la ministre, pourquoi voulez-vous supprimer la possibilité de la prescription magistrale ?

M. le président. — La parole est à Mme De Galan, ministre.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le président, je saisis l'occasion de cette question orale de Mme Bribosia pour faire le point de la situation actuelle, au-delà de ce que j'ai appris de certaines déclarations qui ont eu lieu dans la salle de la Madeleine et des centaines de flacons de produits que je reçois, aussi bien à mon domicile qu'à mon cabinet, et qui contiennent parfois des substances toxiques. Il s'agit d'une pratique tout à fait déplorable.

Mme Bribosia a posé cinq questions fondamentales dont l'une portait sur les substances remboursées non plus en tant que spécialités mais en tant que préparations magistrales. Ces substances sont de diverses natures : certaines sont d'utilité contestable, d'autres engagent à une réflexion.

Mme Bribosia a évoqué en premier lieu le calcium destiné, d'une part, au traitement de l'ostéoporose et, d'autre part, à celui des patients dialysés. Il existe donc une double demande par rapport à ce produit et, dans l'immédiat, il s'agit de faire admettre son remboursement en tant que spécialité et en tant que préparation magistrale, et ce sur la base d'un examen médical — par exemple l'ostéodensitométrie — ou d'une attestation justifiant la dialyse. Notons que, dans le cadre d'un déficit en matière de calcium dû à l'ostéoporose, la préparation magistrale est encore moins coûteuse.

Par ailleurs, outre les cas d'ostéoporose et de dialyse, certaines opérations — par exemple, l'hystérectomie — peuvent également entraîner d'importants problèmes en la matière.

J'en viens à présent au deuxième type de produits qui méritent une attention, à savoir ceux utilisés dans le cadre de traitements de substitution appliqués aux héroïnomanes. Dans la mesure où la méthadone n'est pas mélangée à un autre produit, elle peut être administrée sous la forme d'injections et produire des effets désastreux sur la santé. Nous réfléchissons donc actuellement à un mélange qui rendrait la méthadone non injectable et qui serait admissible au remboursement à la fois en tant que spécialité pharmaceutique et en tant que préparation magistrale.

Le troisième type de produits qui posent problème sont les pommades destinées au traitement des eczémas et même du psoriasis. Pour ces derniers, une spécialité vient d'être admise au remboursement. Pour les affections plus bénignes, nous pourrions songer à un allègement de la réglementation.

Voilà les questions qui inquiètent les patients et portent sur le maintien de l'accessibilité aux soins.

Au cours d'une réunion avec les représentants du secteur pharmaceutique, nous avons discuté des substances qui peuvent remplacer certaines spécialités pharmaceutiques, mais qui ne sont pas encore admises au remboursement. Il s'agit notamment de molécules qui remplaceraient des médicaments antiulcéreux, des remèdes antirhumatismaux et des pommades utilisées en cas de piqûres d'insectes ou de mycoses.

En tant que pharmacien, M. Devolder sait certainement de quoi il s'agit. Cependant, je ne puis mentionner aucun nom de produit à cette tribune. Donc, si ces substances recevaient l'agrément de l'I.N.A.M.I., elles pourraient être admises au remboursement.

Vous m'avez demandé, madame Bribosia, si certaines études avaient été réalisées en la matière. Je vous confesse que tel n'est pas le cas, ni à l'échelon de la santé publique ni à celui de l'I.N.A.M.I. Cependant, mon collègue de la Santé publique et moi-même pourrions envisager une double étude. Nous pourrions réactualiser celle portant sur la qualité des préparations. En

effet, comme vous le savez, un échantillonnage avait été réalisé en la matière. Mais celui-ci doit être considéré avec certaines réserves, car les contrôles ont été effectués au sein des officines déjà à risques. La deuxième étude porterait sur l'accessibilité aux soins.

Dans votre troisième question, vous avez, madame Bribosia, fait allusion à l'information correcte du médecin. Il s'agit là d'un grand débat. Même en matière de spécialités pharmaceutiques, le ministre Colla envisage de mener une campagne d'information plus neutre que celles organisées par certaines firmes effectuant des démarches auprès des médecins prescripteurs. C'est aussi le rôle des organismes assureurs, quels qu'ils soient, de sensibiliser les patients à l'usage d'un médicament moins coûteux. À cet égard, vous avez connaissance du problème posé par les médicaments génériques par rapport aux spécialités; il en va de même, bien entendu, en ce qui concerne les préparations magistrales.

Vous me posez la question de savoir si le ministère peut intervenir lorsque les firmes retirent du marché certaines substances pour les remplacer par d'autres plus chères. Je citerai deux exemples, chacun dans un contexte différent. Quand les prix de tous les médicaments ont été diminués de 2%, certaines firmes ont voulu retirer du marché une partie des contraceptifs oraux. Nous en avons d'ailleurs débattu au sein de cette assemblée. Nous nous sommes opposés au retrait du remboursement dans un souci d'accessibilité. Je profite de l'occasion pour vous signaler que, dès le mois prochain, le prix des spécialités remboursées depuis plus de quinze ans diminuera de 4% — cela concerne donc le montant payé par le public et par les mutuelles.

L'autre exemple a trait à un médicament utilisé contre les crises de diabète. La firme productrice a recouru au génie génétique et a remplacé le produit, efficace jusqu'alors et dont le prix s'élevait à 250 francs, par un autre coûtant 1 134 francs. La situation monopolistique de cette firme à l'échelon européen lui a permis de faire pression sur les autorités et les patients.

Nous négocions avec les firmes pour une diminution des prix. Par ailleurs, j'ai pris les dispositions légales pour empêcher tout retrait, sans préavis, de produits indispensables pour la santé publique.

Enfin, dernière précision, si le médicament n'existe pas en spécialité, il est remboursé en préparation magistrale. C'est notamment le cas de certaines pénicillines pour enfants.

Je compte faire le point dans un mois ou deux en commission des Affaires sociales et expliquer la situation par rapport à toutes les rumeurs et les légères exagérations qui me sont revenues dans ce domaine.

M. le président. — La parole est à Mme Bribosia pour une réplique.

Mme Bribosia-Picard (PSC). — Monsieur le président, je remercie Mme la ministre qui a donné une série de réponses positives. Je me réjouis d'entendre ses explications ultérieures en commission quand la politique en la matière sera clairement définie.

J'insiste, madame la ministre, pour que la population soit bien informée de cette politique afin d'éviter toute inquiétude en ce domaine.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Nous informerons bien entendu de manière officielle et après rectification de certaines mesures pouvant paraître linéaires. Il est vrai que, dans certains cas sociaux, une révision est nécessaire et justifiée.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VAN HAUTHEM AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER «HET TAALGEBRUIK OP DE SOCIALE IDENTITEITSKAARTEN»

QUESTION ORALE DE M. VAN HAUTHEM AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR «L'EMPLOI DES LANGUES SUR LES CARTES D'IDENTITÉ SOCIALES»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Van Hauthem aan de minister van Sociale Zaken over «het taalgebruik op de sociale identiteitskaarten».

Het woord is aan de heer Van Hauthem.

De heer Van Hauthem (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, vorige week besliste de regering een sociale identiteitskaart in te voeren. De vermeldingen op deze sociale identiteitskaart zouden in de drie landstalen gebeuren.

Meent de minister niet dat de regering hierdoor de taalwetgeving opnieuw met de voeten zal treden? Artikel 42 van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken waaraan uitvoering wordt gegeven door het koninklijk besluit van 18 juli 1966, bepaalt immers wat volgt: «De centrale diensten stellen de akten, getuigschriften, verklaringen, machtigingen en vergunningen in die van de drie talen waarvan de belanghebbende particulier het gebruik vraagt.» Het koninklijk besluit dat op stapel staat, is hiermee tegenstrijdig.

Overweegt de minister het taalgebruik op de sociale identiteitskaart aan te passen aan de taalwetgeving of verkiest zij het risico te lopen in hetzelfde straatje verzeild te raken als de minister van Binnenlandse Zaken met de identiteitskaarten?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Galan.

Mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken. — Mijnheer de voorzitter, ik deel de bekommernis van de heer Van Hauthem om de wettelijke en grondwettelijke bepalingen met betrekking tot het taalgebruik in bestuurszaken te respecteren.

Het kan niet genoeg worden benadrukt dat de sociale identiteitskaart een essentieel instrument vormt in de modernisering van de sociale zekerheid.

Over enkele dagen zal de Raad van State een advies uitbrengen bij het ontwerp van koninklijk besluit terzake. De betrokken kabinetten zullen rekening houden met de opmerkingen van de Raad van State bij het opstellen van een definitieve versie van het ontwerp van koninklijk besluit ten behoeve van de Ministerraad. Het ligt uiteraard geenszins in de bedoeling van de regering de wettelijke bepalingen inzake taalgebruik te overtreden. Er werd dan ook nog geen enkele praktische modaliteit voor de productie van de sociale identiteitskaarten definitief vastgelegd.

Een proefexemplaar van de kaart werd reeds voorgesteld. De kaart wordt uitgevoerd in een groene, vrij neutrale kleur. Ze bevat een *secret screen* voor de gegevens die geheim moeten blijven en zal verder enkel de naam, de voornamen, het adres en het geslacht van de titularis leesbaar vermelden. Wij zullen zien wat de Raad van State zegt over het al dan niet gebruiken van de drie talen voor de andere vermeldingen. Van zodra de regering een beslissing heeft genomen, zal de Senaat daarvan in kennis worden gesteld.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Hauthem voor een repliek.

De heer Van Hauthem (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, als ik de minister goed begrepen heb, dien ik dus te besluiten dat er met betrekking tot het gebruik van de talen nog geen beslissing werd genomen.

Mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken. — Mijnheer de voorzitter, er werd enkel besloten tot het invoeren van de sociale identiteitskaart. Over de praktische uitvoering ervan werd nog geen enkele definitieve beslissing genomen.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW CANTILLON AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR VEILIGHEID EN STAATSSECRETARIS VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE EN LEEFMILIEU OVER «DE GEVOLGEN VAN DE VERHOOGING VAN DE PENSIENLEEFTIJD VOOR VROUWEN VOOR DE OCMW-UITGAVEN»

QUESTION ORALE DE MME CANTILLON AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA SÉCURITÉ ET SECRÉTAIRE D'ÉTAT À L'INTÉGRATION SOCIALE ET À L'ENVIRONNEMENT SUR «LES RÉPERCUSSIONS DU RELÈVEMENT DE L'ÂGE DE LA PENSION DES FEMMES SUR LES DÉPENSES DES C.P.A.S.»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Cantillon aan de staatssecretaris voor Veiligheid, Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu over «de gevolgen van de verhoging van de pensioenleeftijd voor vrouwen voor de OCMW-uitgaven».

Minister De Galan zal antwoorden namens de staatssecretaris voor Veiligheid, Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu.

Het woord is aan mevrouw Cantillon.

Mevrouw Canillon (CVP). — Mijnheer de voorzitter, mijn vraag heeft betrekking op de gevolgen van de verhoging van de pensioenleeftijd van vrouwen tot 65 jaar voor de uitgaven in de stelsels van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en van het bestaansminimum.

Heeft de regering de meeruitgaven van de OCMW voor het bestaansminimum becijferd?

Heeft de regering een oplossing voor de aanhoudende stijging van de financiële lasten van het bestaansminimum en van de maatschappelijke dienstverlening? Aan welke alternatieve financieringsmethoden heeft zij gedacht?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Galan.

Mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken. — Mijnheer de voorzitter, ik zal het antwoord van staatssecretaris Peeters, die zich verontschuldigt, voorlezen.

Vandaag wordt het gewaarborgd inkomen voor bejaarden nog altijd toegekend vanaf 60 jaar voor een vrouw en 65 jaar voor een man. Vanaf de invoering van het stelsel is deze leeftijd steeds gekoppeld geweest aan de pensioenleeftijd voor werknemers en zelfstandigen. Alhoewel het gewaarborgd inkomen voor bejaarden geen pensioen is, maar een bijstandsregeling — het is in feite de voorzetting van het bestaansminimum voor personen die de pensioenleeftijd hebben bereikt — is deze koppeling, en dus ook het leeftijdsverschil tussen mannen en vrouwen, doorheen de jaren behouden gebleven.

Nu de regering beslist heeft de pensioenleeftijd voor vrouwelijke en mannelijke werknemers en zelfstandigen geleidelijk aan gelijk te schakelen, is het ook logisch en juridisch noodzakelijk de leeftijden in het stelsel van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden eveneens gelijk te schakelen.

Concreet betekent dit dat de «toegangsleeftijd» voor vrouwen wordt opgetrokken in fases van drie jaar zodat deze per 1 januari 2009 gelijk is aan die voor de mannen, namelijk 65 jaar. Deze maatregel werd geconcretiseerd in het koninklijk besluit van 23 december 1996, dat artikel 17 van de kaderwet over de sociale zekerheid uitvoert.

Het onafwendbare gevolg hiervan is dat vrouwen die de nieuwe «toegangsleeftijd» nog niet hebben bereikt en recht hebben op het bestaansminimum, een beroep moeten blijven doen op dit bijstandsstelsel. Dit betekent dat vrouwen zich, net zoals de mannen, vanaf 60 jaar tot het OCMW moeten wenden voor het bestaansminimum en vóór de pensioenleeftijd geen beroep moeten doen op de Rijksdienst voor Pensioenen voor het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Dat hierdoor de financieringslast naar de gemeenten wordt verlegd, is slechts ten dele correct, aangezien de Staat ten minste 50 % terugbetaalt, en dit moet eveneens worden gerelativeerd.

Het aantal vrouwen in de leeftijdscategorie van 60 tot 64 jaar die recht hebben op het gewaarborgd inkomen voor bejaarden — ongeveer 8 000 — maakt immers nauwelijks 10 % van het totale aantal gerechtigde vrouwen uit. De vrouwen vertegenwoordigen drie vierden van het totaal aantal personen die recht hebben op het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Deze extrakosten, die bovendien nog over dertien jaar worden verdeeld, vormen dus zeker geen aanleiding om alternatieve financieringsmethodes te ontwikkelen. Wel zal met dit element rekening worden gehouden wanneer de regering, zoals in de kaderwet, het stelsel van gewaarborgd inkomen voor bejaarden doelmatiger en doeltreffender zal organiseren. Daartoe behoort bijvoorbeeld ook de uitbreiding van het WIGW-statuut voor die categorie mensen, vanaf het midden van het jaar.

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Cantillon voor een repliek.

Mevrouw Cantillon (CVP). — Mijnheer de voorzitter, ik heb eigenlijk geen antwoord gekregen op mijn vraag naar de meerkost van deze maatregel voor het stelsel van het bestaansminimum. Men zegt mij wel dat die meerkost moet worden gerelativeerd, maar ik weet niet ten opzichte waarvan ik dit moet relativeren.

Bovendien rijzen er natuurlijk in eerste instantie niet zozeer problemen voor het stelsel van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, maar wel voor het stelsel van het bestaansminimum en dus voor de OCMW's en de gemeenten, die immers een deel van de uitgaven die nu door de federale overheid worden gedragen, moeten overnemen. Vele gemeenten hebben op het ogenblik reeds problemen om de helft van de financiering van het bestaansminimum te dragen. Men mag dan ook verwachten dat door de verschuiving van de lasten van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden naar het bestaansminimum, deze problemen in de toekomst nog zullen toenemen.

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Galan.

Mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken. — Uit het antwoord van mijn collega blijkt enkel dat er in de leeftijdscategorie van 60 tot 64 jaar, 8 000 vrouwelijke bestaansminimumtrekkers zijn.

Mevrouw Cantillon (CVP). — Dat is veel.

Mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken. — Dit is 10 % van het totaal van deze categorie. Dit is een begin van antwoord.

De opmerkingen van mevrouw Cantillon aangaande de gevolgen voor de gemeenten en voor het stelsel zelf, zijn terecht. Over een mogelijke aanpassing van de financieringslast kan eventueel verder worden gediscussieerd met staatssecretaris Peeters. Wij mogen evenwel niet vergeten dat deze materie enerzijds onder minister Colla en anderzijds onder staatssecretaris Peeters ressorteert.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE M. DESMEDT AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LES CIRCONSTANCES DANS LESQUELLES DES PERSONNES EN DÉTENTION PRÉVENTIVE OU FAISANT L'OBJET D'UN MANDAT D'AMENER SE VOIENT IMPOSER LE PORT DES MENOTTES»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DESMEDT AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE OMSTANDIGHEDEN WAARIN PERSONEN DIE IN VOORLOPIGE HECHTENIS ZITTEN OF ONDER BEVEL TOT MEDEBRENGING STAAN, HANDBOEIEN MOETEN DRAGEN»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Desmedt au ministre de la Justice sur «les circonstances dans lesquelles des personnes en détention préventive ou faisant l'objet d'un mandat d'amener se voient imposer le port des menottes».

La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Monsieur le président, il est d'usage courant que des personnes placées en détention préventive ou faisant simplement l'objet d'un mandat d'amener se voient imposer le port de menottes par les gendarmes ou policiers à l'occasion de tout déplacement.

Il est évident que le fait d'être ainsi enchaîné présente un caractère humiliant et dégradant. De plus, lorsque les intéressés sont impliqués ou simplement concernés dans le cadre d'une affaire médiatisée, la télévision et la presse ne se font pas faute de répercuter largement ce type de situation.

Il va de soi que les forces de l'ordre ont le devoir de prendre les mesures nécessaires pour éviter que les intéressés échappent à leur surveillance. Cependant, étant donné le caractère humiliant — je le répète — de cette situation, il conviendrait, me semble-t-il, de ne pas l'appliquer systématiquement.

Ainsi, lorsque l'intéressé n'a pas fait l'objet d'une condamnation, ne pourrait-on pas limiter cet usage aux personnes soupçonnées ou prévenues d'actes de violences ou dont on peut raisonnablement craindre qu'elles ne tentent de se soustraire à la justice ?

En effet, si, par la suite, des personnes qui ont été soumises à ce système bénéficient d'un acquittement ou d'un non-lieu ou même ne sont pas poursuivies, l'opinion publique en conservera une impression négative à leur égard.

M. le ministre pourrait-il préciser les dispositions légales ou réglementaires qui concernent le port des menottes et n'estime-t-il pas qu'il serait possible de revoir la procédure actuelle en fonction de ces différentes considérations ?

M. le président. — La parole est à M. De Clerck, ministre.

M. De Clerck, ministre de la Justice. — Monsieur le président, aucun texte législatif ne tranche, à ce jour, le problème du port imposé des menottes hors du milieu pénitentiaire: ni le Code pénal, ni le Code d'instruction criminelle, ni la loi du 20 juillet 1990, relative à la détention préventive, ni celle du 5 août 1992, relative à la fonction de police. Cette dernière loi dispose, dans son article 23, paragraphe 4, que la gendarmerie assure la police des cours et tribunaux et la garde des détenus à l'occasion de leur comparution devant les autorités judiciaires; elle assure également la protection du transfèrement des détenus entre les établissements pénitentiaires et, sur réquisition des autorités judiciaires ou de l'administration des établissements pénitentiaires, celle de leur transfert d'un établissement pénitentiaire vers un autre lieu.

L'usage des menottes est un moyen de contrainte qui ne se justifie qu'à l'égard des personnes privées de leur liberté. Pour ce qui est de leur utilisation par les services dépendant de l'autorité publique, il convient au préalable de souligner la responsabilité pénale individuelle des personnes préposées au transfert ou à la garde des détenus, visée aux articles 332 et 334 du Code pénal. Cette responsabilité autorise ces services à prendre des précautions raisonnables pour éviter une évasion. Il s'agit toutefois d'une mesure de contrainte, comme le prévoit l'article 37 de la loi sur la fonction de police, ce qui signifie que ce moyen ne peut être autorisé qu'en cas de stricte nécessité. Néanmoins, il n'est pas limité aux détenus susceptibles d'évasion; le port des menottes peut être indiqué lorsqu'il existe un danger pour l'intégrité physique du gendarme ou des tiers assurant l'escorte des intéressés.

Les directives internes à la gendarmerie précisent la procédure précitée. Si seul le Code pénal — en particulier ses articles 332 et suivants — prévoit que les gendarmes peuvent être rendus responsables de l'évasion d'un détenu à cause de leur négligence ou d'une connivence, il n'y est pas fait mention des moyens à utiliser pour prévenir l'évasion. Au contraire, le Code pénal leur laisse l'initiative de prendre toutes les mesures et précautions pour empêcher ce genre d'incident.

La loi du 5 août 1992 précise encore que les fonctionnaires de police administrative et judiciaire ne peuvent, sans nécessité, exposer à la curiosité publique les personnes arrêtées, détenues ou retenues. Ils ne peuvent soumettre ou laisser soumettre ces personnes, sans leur accord, aux questions des journalistes ou de tiers étrangers à leur cas ou à des prises de vues autres que celles desti-

nées à leur identification ou à d'autres fins décidées par l'autorité judiciaire compétente. Ils ne peuvent, sans l'accord de l'autorité judiciaire compétente, révéler l'identité desdites personnes sauf pour avertir leurs proches.

Il s'agit là des principes d'application pour les cas que vous avez mentionnés, monsieur Desmedt. Il est donc laissé une grande marge de manœuvre aux services de police.

Il est évidemment difficile d'éviter que des photos soient prises, car on ne peut empêcher la présence des médias. Les photos qui ont été publiées ces dernières semaines et ces derniers mois démontrent bien que les photographes utilisent tous les moyens pour parvenir à faire des photos des détenus. Je ne puis donc que vous énoncer les principes qui régissent la problématique à laquelle vous avez fait allusion.

M. le président. — La parole est à M. Desmedt pour une réplique.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Monsieur le président, je remercie M. le ministre de sa réponse très circonstanciée. Je conclus toutefois qu'il n'existe aucune disposition légale ou réglementaire en cette matière. Il revient donc à ceux qui sont chargés du transfert des détenus d'imposer ou non le port de menottes. Or, nous constatons que cela se pratique systématiquement. Le ministre a employé deux expressions avec lesquelles je suis tout à fait d'accord, il a parlé de «précautions raisonnables» et de «stricte nécessité». De toute évidence, ce n'est pas ce que l'on applique puisque, systématiquement, les menottes sont imposées à toute personne faisant l'objet d'un transfert et même à des gens qui, faisant l'objet d'un mandat d'amener, suivent spontanément les gendarmes et les policiers.

Donc, je souligne à nouveau l'aspect humiliant et dégradant de la situation, surtout lorsque les personnes sont acquittées ou ne sont pas poursuivies, car, bien entendu, l'image reste. Aussi, je me demande si le ministre ne pourrait pas, en collaboration avec les procureurs généraux, voir si l'on ne peut envisager une circulaire ministérielle ou une directive des procureurs généraux qui puisse mieux réglementer cette matière. Je crois qu'à notre époque, le «menottage» systématique de gens qui sont poursuivis pour des délits économiques, par exemple, est excessif et que se pose là un problème de dignité humaine. Nous devons y être attentifs.

M. le président. — La parole est à M. De Clerck, ministre.

M. De Clerck, ministre de la Justice. — Monsieur le président, je prends bonne note de la remarque de M. Desmedt. Je tiens à préciser qu'une étude est en cours sur la législation en matière de détention préventive. Beaucoup de problèmes se posent en ce domaine et j'attends une évaluation de cette législation d'ici à la mi-1997. Je pense que nous devrions pouvoir aboutir à une réglementation de cette matière. Il va de soi que je ne manquerai pas, dans le cadre de l'évaluation en cours, de tenir compte de la demande de M. Desmedt.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER GOOVAERTS AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE COMMISSIE VOOR DE BESCHERMING VAN DE PERSOONLIJKE LEVENSSFEER»

QUESTION ORALE DE M. GOOVAERTS AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LA COMMISSION DE LA PROTECTION DE LA VIE PRIVÉE»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Goovaerts aan de minister van Justitie over «de commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer».

Het woord is aan de heer Goovaerts.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de voorzitter, bij wet van 8 december 1992 werd de commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer opgericht. Deze commissie brengt

advies uit, hetzij op eigen initiatief hetzij op verzoek, omtrent iedere aangelegenheid betreffende de toepassing van de grondwettelijke beginselen van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Daaronder valt ook het opslaan en het gebruik van persoonlijke gegevens.

De commissie heeft reeds tientallen adviezen gegeven. Jammer genoeg zijn deze niet toegankelijk voor het publiek. Volgens de wet moet de commissie jaarlijks ook een verslag opmaken. Verder heeft zij belangrijke andere taken te vervullen en heeft zij zelfs bepaalde onderzoeksbevoegdheden.

Graag had ik van de minister een antwoord gekregen op volgende vragen. Heeft de commissie sinds 1992 inderdaad een jaarlijks verslag opgemaakt? Kunnen de beslissingen van de commissie via Internet worden bekendgemaakt? Hoe ziet de administratieve structuur van de commissie er op het ogenblik uit en hoe evalueert de minister de werking van de commissie?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, de commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, die zeer goed werk levert, is er nog niet in geslaagd om een jaarlijks verslag bij de wetgevende Kamers in te dienen. Daarom is een deskundige aangesteld om samen met de commissie deze achterstand weg te werken. Er werden ook de nodige kredieten vrijgemaakt. Het blijft de bedoeling al de wettelijk verplichte verslagen tot stand te brengen. Op het ogenblik zijn alle jaarverslagen tot en met 31 december 1996 klaar, zij het dit van 1996 alleen in het Nederlands. Deze verslagen moeten evenwel nog in de commissie worden besproken en goedgekeurd, waarna zij bij de wetgevende Kamers worden ingediend en gepubliceerd, waarna zij ook daar kunnen worden besproken.

De commissie is op het ogenblik een website aan het ontwikkelen, samen met Internet-specialisten. Er wordt overwogen om via deze website volgende zaken ter beschikking te stellen: adviezen over ontwerp-regelgeving, belangrijke aanbevelingen die een algemene draagwijdte hebben en dus niet de privacy van individuen raken, de jaarverslagen, het openbaar register bedoeld in artikel 18 van de privacy-wet, relevante wetgeving, informatie over het buitenland, praktische uitleg over de bescherming van de privacy op het Internet zelf, enzovoort. Dit is echter nog in volle voorbereiding.

Ik wijs er nog op dat de commissie volledig onafhankelijk werkt en dat ik als minister van Justitie geen enkele bevoegdheid heb om haar zaken op te leggen of te vragen. Ik heb enkel de verplichting tot logistieke ondersteuning en bijvoorbeeld om de personeelskosten voor mijn rekening te nemen. In haar advies van 13 november 1996 over het voorontwerp van wet tot aanpassing van de privacy-wet aan de Europese richtlijn heeft de commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer in haar slotopmerkingen duidelijk gesproken over het statuut, de middelen en de werking van de commissie.

Het gekende overheidsbureau ABC heeft een organisatiestudie gemaakt over de commissie waaruit blijkt dat, ten einde een structurele achterstand ten gevolge van de inwerkingtreding van de wet te vermijden, het personeelskader van de commissie moet worden uitgebreid met acht tot veertien personen. Ik heb terzake reeds initiatieven genomen ten einde bij de begroting 1998 een voorstel tot kaderuitbreiding te kunnen doen.

Ten slotte kan ik aankondigen dat er een ontwerp tot wijziging van de privacy-wet is uitgewerkt met het oog op de aanpassing van de wet aan de Europese richtlijn. Deze teksten zijn in hun eindfase en wij zullen derhalve het probleem van de privacy op relatief korte termijn ten gronde moeten behandelen in het Parlement. Het gaat om een zeer belangrijke materie. Na de eerste fase waarbij de wet veel te complex is uitgebouwd, komen wij tot een tweede fase. Met de eerste ervaringen op het terrein kan nader worden bekeken hoe de privacy-wetgeving accurater en adequater kan worden aangepakt. Een aantal belangrijke elementen moeten worden toegevoegd zoals bijvoorbeeld de toepassing van de wet op de pers en de bescherming van de bronnen en dus de vrije meningsuiting voor de media, een delicate maar gewichtige materie. De discussie zou kunnen aansluiten bij het debat dat wij

hier hebben gevoerd over de verhoudingen tussen Justitie en de media. In al die aangelegenheden zal de commissie een belangrijke rol te spelen hebben.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goovaerts voor een repliek.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik heb over dit onderwerp tijdens de vorige legislatuur ook herhaaldelijk gediscussieerd met de vorige minister van Justitie. Ik moet eerlijk zeggen dat ik meer vertrouwen heb in het woord dat de huidige minister mij geeft. Zijn voorganger beloofde telkens iets te ondernemen, maar van resultaten heb ik niet veel gemerkt.

Toch zijn er een aantal zaken die mij verwonderen. De minister is verplicht geweest zijn koninklijke besluiten te laten schrijven door privé-personen. Ik zal geen namen noemen, maar er werden personaliteiten van de Universiteit van Leuven aangesproken om de poespas die in deze wetgeving was ontstaan, recht te zetten. Ik geef toe dat dit op een efficiënte manier is gebeurd, maar het verwondert mij toch dat hij verplicht was zich te wenden tot privé-personen, alhoewel mij dat als liberaal natuurlijk niet echt stoort.

De minister heeft zich ook voor het opstellen van de nieuwe wetgeving moeten wenden tot anderen dan leden van zijn administratie, die toch de hoge hand houdt over deze commissie. Ik zou de minister willen suggereren enkele medewerkers naar Frankrijk te sturen, naar de *Commission informatique et liberté*, of naar Manchester in Engeland waar op een gelijkaardige dienst 90 personen werken. Zij zullen daar kunnen vaststellen hoe deze diensten geheel onafhankelijk werken, zoals dat trouwens ook het geval is bij de Registratiekamer in Nederland.

Als het privé-leven moet afhangen van de minister van Justitie, blijf ik daar vragen bij hebben. De minister van Justitie moet zich daarmee volgens mij niet bezig houden. Hij moet alleen zorgen voor een goede infrastructuur. Ik neem akte van de goede intenties van de minister, maar ik hoop dat de toepassing deze wetgeving nu eindelijk op korte termijn op kruissnelheid zal kunnen komen.

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, ook bij ons werkt deze commissie totaal onafhankelijk. De heer Goovaerts beschikt echter over zoveel inside informatie dat ik begin te vermoeden dat hij de wetgeving op de privacy heeft geschonden om deze informatie te bemachtigen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goovaerts.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de voorzitter, het zal de minister misschien verwonderen dat een parlamentslid alleen door het nauwkeurig volgen van de wetgeving in staat is gebleken over zo veel informatie te beschikken. De minister van Justitie heeft misschien niet dezelfde mogelijkheden. Hij heeft waarschijnlijk andere problemen gehad die ertoe hebben geleid dat dossier te bestuderen. Ik heb zijn voorganger geregeld over de problematiek ondervraagd, maar die hield er een andere mening op na. Die was namelijk van oordeel dat wat hij deed niet zo belangrijk was, als het maar de indruk wekte dat er iets werd gedaan.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANDENBERGHE AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE VERKOOP VAN GERECHTELIJKE DOSSIERS OP DE VLOOIENMARKT»

QUESTION ORALE DE M. VANDENBERGHE AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LA VENTE DE DOSSIERS JUDICIAIRES AU MARCHÉ AUX PUCES»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Vandenberghe aan de minister van Justitie over «de verkoop van gerechtelijke dossiers op de vlooiemarkt».

Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de voorzitter, in *De Morgen* van woensdag 5 februari 1997 verscheen het bericht dat op de vlooiemarkt van het Brusselse Vossenplein originele gerechtelijke dossiers te koop zouden zijn aangeboden. Meer bepaald zou iemand voor enkele honderden franken de hand hebben kunnen leggen op een dossier afkomstig van het parket van Charleroi over een diefstal met dodelijke afloop. Dit doet uiteraard opnieuw ernstige vragen rijzen omtrent de wijze waarmee omgesprongen wordt met het geheim van het gerechtelijk onderzoek.

Heeft de minister kennis van deze feiten en kan hij ze eventueel bevestigen? Zo ja, heeft hij dan reeds laten onderzoeken hoe dit mogelijk is geweest?

Kadert de verkoop van gerechtelijke dossiers in de bestrijding van de staatsschuld of in de openbaarheid van bestuur? Er is trouwens een verband tussen het recht en de vlo. Er bestaat een latijns traktaat uit de 18^e eeuw over de positie van de vlo in het recht. Goethe heeft hierover zelfs een gedicht geschreven.

Kan de minister zeggen wat er normaliter gebeurt met gerechtelijke dossiers eens deze definitief zijn afgehandeld? Wie is er verantwoordelijk voor de bewaring en/of de vernietiging van deze dossiers? Zal de minister maatregelen nemen om dergelijke feiten in de toekomst te vermijden?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, ik dank de heer Vandenberghe voor zijn uitleg over de vlo en het recht. Ik heb de feiten waarnaar hij verwijst via de media vernomen. Het is juist dat er door mijn departement een frisse wind waait. We leggen de nadruk op openbaarheid van bestuur en we zijn, zoals men kan merken, zeer mededeelzaam geworden. Tevens zoeken we bijkomende middelen.

Nu terzake. We hebben de afkomst van het dossier in casu nagegaan en hebben vastgesteld dat het originele nog steeds op zijn plaats ligt, op de griffie. Het gaat dus om een kopie van een dossier dat een assisenzaak betreft. Bij assisenzaken worden steeds kopies verspreid. Ik kan onmogelijk natrekken hoe het op de vlooiemarkt is terecht gekomen. Ik heb in de krant gelezen dat het werd verkocht omwille van de mooie kaft. Dit bewijst dat het niet afkomstig is van het ministerie van Justitie. Het budget van dit ministerie is niet van die aard dat men zich mooie kaften kan veroorloven. Het dossier moet via andere kanalen op de rommelmarkt zijn terechtgekomen. Er is geen reden om aan te nemen dat er binnen het departement van Justitie een fout is gemaakt.

Dit wil echter niet zeggen dat de archivering geen groot probleem is. De enorme stapels papier moeten veel te lang worden bijgehouden, terwijl hiervoor veel te weinig ruimte beschikbaar is zodat dit vaak in zeer slechte omstandigheden gebeurt. Er wordt nader bekeken hoe de archiefwetgeving kan worden aangepast en of de archivering via digitale of andere technieken kan worden gerealiseerd. Ik meen echter dat het niet nodig is om deze problematiek in het kader van mijn antwoord verder uit te spitten. Ik wil hierop ter gelegenheid van een andere vraag graag ingaan.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE M. DESTEXHE AU MINISTRE DE LA DÉFENSE NATIONALE SUR «LE MEURTRE DU CAPORAL OLIVIER GOSSYE»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DESTEXHE AAN DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «DE MOORD OP KORPORAAL OLIVIER GOSSYE»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Destexhe au ministre de la Défense nationale sur «le meurtre du caporal Olivier Gossye».

M. Moreels, secrétaire d'État, répondra en lieu et place de M. le ministre Poncelet.

La parole est à M. Destexhe.

M. Destexhe (PRL-FDF). — Monsieur le président, le meurtre du caporal Olivier Gossye à Vukovar a touché tous ceux qui connaissent les difficultés des missions à l'étranger et le courage des militaires belges qui les accomplissent.

Quel est le nom du meurtrier du caporal Olivier Gossye ?

Dans quelles circonstances s'est produit ce meurtre ?

Le ministre a-t-il l'intention de demander l'extradition du meurtrier en Belgique ou de le faire juger par le Tribunal pénal international de La Haye pour l'ex-Yougoslavie ?

A-t-il la ferme intention de ne pas laisser ce crime impuni, sachant que tout manque de résolution dans le châtimeut de ce crime pourrait avoir de graves conséquences sur la sécurité de nos hommes présents à Vukovar et dans la région ?

Comment la famille du caporal Olivier Gossye sera-t-elle indemnisée ? Il avait été question de prendre une assurance vie pour les militaires envoyés à l'étranger. Qu'en est-il ?

M. le président. — La parole est à M. Moreels, secrétaire d'État.

M. Moreels, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, adjoint au Premier ministre. — Monsieur le président, M. Poncelet m'a prié de vous donner lecture de sa réponse.

«Les funérailles du caporal Gossye ont eu lieu hier. Dès lors, vous comprendrez que ma première préoccupation a été de rendre hommage à la mémoire de notre soldat tué en service commandé et de présenter mes condoléances à sa famille. Aujourd'hui, je voudrais demander à l'assemblée de saluer le sacrifice du caporal et de garder le souvenir d'un militaire qui a donné sa vie pour la cause de la paix.

Le 31 janvier, vers 10 heures 10, un tireur isolé a pris sous son feu et atteint quatre véhicules des Nations unies à moins de 150 mètres du quartier général de l'Administration transitoire des Nations unies à Vukovar. Le caporal Gossye, touché à la tête, est mort sur le coup. Deux autres blessés, un sergent jordanien et un membre civil de l'O.N.U. de nationalité ivoirienne, ont été évacués. Leurs jours ne sont pas en danger.

Le suspect, après avoir tiré sur le véhicule, a erré à proximité des lieux de son crime. Il a tiré une autre série de coups de feu avant de s'enfuir. Néanmoins, vers 11 heures, il a été arrêté sans opposer de résistance par la force de police transitoire. Il est actuellement détenu à Beli Monastir, dans le secteur belge, sous la garde conjointe de la force de police transitoire, de la police de l'U.N.O. et du bataillon belge Belbat.

La procédure judiciaire est en cours, sous contrôle de l'administrateur transitoire des Nations unies. Le général major Hanset, commandant de la composante militaire sur place, a, comme il se doit, pris des actions immédiates. Le stade de sécurité, définissant les mesures de sécurité à prendre, a été augmenté dès le 31 janvier. En outre, des «postes de contrôle mobiles» ont été déployés en coordination avec la force de police transitoire et la police des Nations unies.

Le département des Affaires étrangères a entrepris des démarches diplomatiques auprès des Nations unies, de Washington, de Zagreb, de Belgrade et des autorités locales. Ces dernières ont transmis des lettres de condoléances à l'A.T.N.U.S.O. en soulignant qu'elles condamnaient l'acte commis.

Quant à l'indemnisation de la famille du caporal Gossye, j'aimerais réserver la primeur de mes informations à ses parents lorsqu'ils auront surmonté le drame de la mort de leur fils. En règle générale, la veuve ou les enfants d'une victime ont droit à une pension de survie et à une pension de réparation auxquelles s'ajoute une indemnité d'attentat qui peut être accordée à d'autres personnes pour autant qu'elles aient été soutenues financièrement par la victime.»

M. le président. — La parole est à M. Destexhe pour une réplique.

M. Destexhe (PRL-FDF). — Monsieur le président, je voudrais également rendre hommage au caporal Gossye et présenter mes condoléances aux membres de sa famille.

La réponse, très incomplète, communiquée par M. le secrétaire d'État me déçoit beaucoup.

Tout d'abord, je ne comprends pas pourquoi il est impossible d'obtenir le nom de l'assassin d'un de nos soldats. J'ai appris aujourd'hui que cette personne était détenue par l'Administration des Nations unies, ce qui semble constituer une garantie en termes de procédure judiciaire. En Belgique, on peut lire dans les journaux le nom des personnes suspectées de meurtre. Je me demande dès lors quelle est la raison d'un tel mystère. Or, le fait de connaître l'identité du meurtrier nous permettrait par exemple à nous, parlementaires, de nous informer au sujet du déroulement de la procédure judiciaire. J'insiste donc pour obtenir cette information.

Le ministre n'a pas répondu non plus à la question concernant le Tribunal pénal international de La Haye et l'extradition qu'en l'occurrence, il conviendrait au minimum de demander. La plupart des États sont réticents en la matière mais il est possible que les autorités de Croatie — à laquelle appartient la zone où s'est produit l'incident — ne voient pas d'inconvénient à accorder l'extradition, même si, actuellement, la personne en question dépend toujours physiquement des Nations unies, voire de certaines autorités serbes.

Enfin, selon le statut, que j'ai relu, du Tribunal pénal international de La Haye, ce type de meurtre pourrait faire l'objet d'un jugement devant cette cour, notamment compétente pour les crimes de guerre, auxquels l'acte en question s'apparente.

M. le président. — La parole est à M. Moreels, secrétaire d'État.

M. Moreels, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, adjoint au Premier ministre. — Monsieur le président, je communiquerai ces éléments à M. le ministre de la Défense nationale.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER BOUTMANS AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR ONTWIKKELINGS-SAMENWERKING OVER «DE INTERNATIONALE CONFÉRENTIE OVER DE SOCIALE ECONOMIE IN NOORD EN ZUID»

QUESTION ORALE DE M. BOUTMANS AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT SUR «LA CONFÉRENCE INTERNATIONALE SUR L'ÉCONOMIE SOCIALE AU NORD ET AU SUD»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Boutmans aan de staatssecretaris voor Ontwikkelings-samenwerking over «de Internationale Conferentie over de Sociale Economie in Noord en Zuid».

Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, op 7 en 8 maart organiseert de staatssecretaris een Internationale Conferentie over de Sociale Economie in Noord en Zuid. Dat is een uitstekend initiatief. Verschillende ministers voeren er het woord. Dit is normaal aangezien het een regeringsinitiatief is. Daarnaast zijn er voorzitters van internationale en prestigierijke organisaties, professoren, woordvoerders van niet-gouvernementele organisaties en van alternatieve financieringsinstellingen. Allemaal uitstekend en zeer terzake.

Ten slotte is er de heer Philippe Busquin, *président du parti socialiste*. Waarom deze ene vertegenwoordiger van één politieke partij, en dan nog die? Is hij specialist terzake? Of heeft de *parti socialiste* een monopolie over sociale economie? Bovendien is de heer Busquin senator. Deze hoedanigheid had moeten worden vermeld, op die manier had de staatssecretaris onze vergadering ten minste nog enige eer aangedaan.

De voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Moreels.

De heer Moreels, staatssecretaris voor Ontwikkelings-samenwerking, toegevoegd aan de eerste minister. — Mijnheer de voorzitter, de Internationale Conferentie over de Sociale Economie in Noord en Zuid vindt inderdaad plaats op 7 en 8 maart. Bij die gelegenheid zullen de verschillende aspecten van de sociale economie worden besproken. Ik heb er persoonlijk op aangedrongen dat er niet alleen bevoorrechte getuigen uit het Noorden aanwezig zouden zijn, maar dat er ook getuigen uit het Zuiden zouden worden uitgenodigd.

De organisatoren van deze conferentie, vertegenwoordigers van universiteiten, maar ook mensen van een speciaal bureau dat ik hiertoe enkele maanden geleden heb aangesteld, hebben getracht de sprekers te selecteren op basis van hun deskundigheid en hun betrokkenheid bij de sociale economie.

Het is dan ook wegens zijn betrokkenheid bij de sociale economie dat de heer Busquin werd verzocht het woord te voeren in de afdeling «Een beleid voor sociale economie». De heer Busquin is overigens reeds jarenlang begaan met de problematiek van de sociale economie.

Ik beschouw deze keuze dus niet als een partijpolitieke aangelegenheid omdat de meesten die met deze problematiek begaan zijn, over de partijpolitieke grenzen heen, op deze internationale conferentie werden uitgenodigd.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans voor een repliek.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ik dacht nog wel dat de voorzitter van een partij werd gekozen om het ene of het andere politieke evenwicht te bewaren! Er zijn natuurlijk nog andere mensen, al dan niet voorzitters van partijen, die geïnteresseerd zijn in sociale economie en die hierover iets zinnigs weten te vertellen. Dit is geen sollicitatie, ik wilde de staatssecretaris hier enkel attent op maken.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

WETSONTWERP BETREFFENDE DE NACTARBEID (EVOCATIE)

*Algemene bespreking
en bespreking van de amendementen*

PROJET DE LOI RELATIVE AU TRAVAIL DE NUIT (ÉVOCATION)

*Discussion générale
et examen des amendements*

De voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp betreffende de nachtarbeid.

Nous abordons l'examen du projet de loi relative au travail de nuit.

Overeenkomstig het reglement geldt de door de commissie aangenomen tekst als basis voor de bespreking. (*Zie document nr. 1-508/3 van de commissie voor de Sociale Aangelegenheden van de Senaat. Zitting 1996-1997.*)

Conformément à notre règlement, le texte adopté par la commission servira de base à notre discussion. (*Voir document n° 1-508/3 adopté par la commission des Affaires sociales du Sénat. Session 1996-1997.*)

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

Mevrouw Cantillon (CVP), rapporteur. — Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar het schriftelijk verslag en wens alleen een rechtzetting te doen met betrekking tot de stemmingen over de amendementen van mevrouw Dardenne, die u kunt vinden in

document nr. 1-508/2. Amendement nummer 2 werd verworpen met een stem bij acht onthoudingen. Amendement nummer 1, dat betrekking heeft op nachtarbeid ingevoerd door een CAO, werd verworpen met acht stemmen bij een onthouding.

M. le président. — La parole est à Mme Delcourt.

Mme Delcourt-Pêtre (PSC). — Monsieur le président, le projet de loi sur le travail de nuit a provoqué beaucoup de controverses au sein même des organisations féminines. Sous couvert de la notion d'égalité de traitement entre les hommes et les femmes, faut-il élargir cette forme de flexibilité du travail, dont on sait qu'elle a des conséquences négatives sur la vie sociale et la santé des travailleurs, qu'ils soient homme ou femme?

En réalité, le travail de nuit est organisé depuis longtemps dans de nombreux secteurs d'activités où les femmes sont présentes, et des exceptions existaient déjà. Je pense à des secteurs comme celui des hôpitaux, où il s'agit de travail lourd, même s'il n'est pas considéré comme tel par la législation.

Pour se conformer à la directive européenne, le projet de loi prévoit d'étendre aux femmes la liste des entreprises où le travail de nuit est déjà autorisé pour les hommes, en veillant à ce que ces entreprises respectent les dispositions de la convention collective de travail numéro 46, qui traite de ces problèmes.

Cet élargissement ouvre dès lors la porte au travail de nuit pour les femmes dans des secteurs tels que les communications, les entreprises automobiles, les entreprises textiles, secteurs dans lesquels les perspectives ne sont pas toujours réjouissantes en termes de qualité de la vie.

Toutefois, en levant les interdictions pour les femmes, celles-ci pourront avoir accès aux mêmes postes de travail, aux mêmes responsabilités et aux mêmes avantages que leurs collègues masculins. Cela me paraît conforme à la mise en œuvre du principe de l'égalité.

Cet accès égalitaire au travail de nuit ne met pas fin pour autant aux questions posées par ce type de travail. Ces questions ont été évoquées en commission des Affaires sociales, mais n'ont pas toujours reçu de réponse satisfaisante de la part de Mme la ministre.

J'en évoquerai deux: le caractère irréversible de la décision prise par le travailleur et la question de l'emploi convenable.

Je voudrais souligner que des événements peuvent survenir dans la vie, sans aucun rapport avec la santé, liés par exemple à des changements dans la vie personnelle, événements qui parfois amènent le travailleur à demander un transfert vers un travail de jour. Cette réversibilité n'est pas prévue.

Mme la ministre a déclaré en commission que des conventions collectives de travail peuvent résoudre cette difficulté. Celle-ci reste toutefois posée pour les travailleurs qui tombent en dehors du champ d'application de ces conventions.

En ce qui concerne la notion d'emploi convenable au sens de la réglementation sur le chômage, vous avez prévu, madame la ministre, dans votre arrêté ministériel du 23 janvier 1997, la possibilité de quitter un travail de nuit pendant la période d'essai, tout en gardant le droit aux allocations de chômage. La même possibilité existe pour le chômeur qui accepte un travail de nuit. Pourquoi alors ne pas avoir rappelé dans le texte même de la loi ce principe qui doit être prévu au-delà de la période d'essai? Vous connaissez les objections que nous avons émises à cet égard au sein de la commission des Affaires sociales. Nous comprenons d'autant moins l'absence du rappel du principe de l'emploi convenable au regard de la législation sur le chômage, que l'interdiction du travail de nuit continue, à juste titre, à être la règle générale. D'ailleurs, vous avez vous-même souligné le caractère positif de cet aspect de la législation. Cette problématique demeure préoccupante et nous souhaitons que cette question puisse être revue.

L'article 11 du projet de loi prévoit que le Conseil national du travail fasse rapport sur le travail de nuit et son évolution au gouvernement fédéral ainsi que devant les Chambres.

Étant donné toutes les imperfections de la loi que nous allons voter, cette évaluation devrait porter sur les points suivants: la progression du travail de nuit, le respect des dispositions légales,

le respect de l'égalité de traitement entre hommes et femmes, l'impact social du travail de nuit et ses répercussions au niveau de la santé des travailleurs concernés. C'est en tenant compte de ces exigences que mon groupe votera le projet de loi. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Maximus.

Mevrouw Maximus (SP). — Mijnheer de voorzitter, als de behandeling van het wetsontwerp betreffende de nachtarbeid wordt afgerond, zullen er belangrijke stappen gedaan zijn in een dossier dat ons, en in het bijzonder de vrouwelijke parlementsleden, al enkele jaren bezighoudt. Meerderen onder ons hebben het vaak moeilijk gehad met het aanvaarden van de resultaten van het overleg tussen werknemers en werkgevers over de meest onnatuurlijke arbeidstijdregeling die er bestaat. Dat werknemers meestal bezwijken voor hogere lonen ten koste van hun gezondheid en een harmonieus gezinsleven is ontmoedigend, vooral als kinderen het slachtoffer zijn.

Dat onze fractie het door de Kamer van volksvertegenwoordigers goedgekeurde wetsontwerp mee heeft geëvoceerd, is dus niet te wijten aan het feit dat wij blind zijn voor de fundamentele verbeteringen die het wetsontwerp invoert. Het verbod van nachtarbeid als regel blijven stellen, het wegwerken van bestaande discriminaties van vrouwen inzake de toegang tot beter betaalde jobs in continuïteit, de controle op gelijke lonen van mannen en vrouwen, de verlenging van de kennismakingsperiode en de verbetering van de bescherming bij ontslag als de werknemer zich niet goed voelt in de nachtploeg zijn een aanzienlijke verbetering van de bestaande toestand.

Hoewel wij weten dat het wetsontwerp een regeling oplegt waarover door de sociale partners geen akkoord werd bereikt, hebben wij toch vragen waarop wij in het verslag van de Kamer geen afdoend antwoord hebben gevonden. Precisering die wij liever in de wet hadden opgenomen — ik verwijs in dit verband naar wat mevrouw Delcourt heeft gezegd — worden nu geregeld in koninklijke besluiten. Bovendien is de samenhang van sommige artikelen ons niet helemaal duidelijk. Tijdens de bespreking van het ontwerp bleek overigens dat onze vragen terzake gegrond waren, maar dat de antwoorden te vinden zijn door het samenlezen van het ontwerp met ons systeem van overleg tussen werknemers en werkgevers, enerzijds, en de overige sociale wetgeving, anderzijds. Dat is een zeer moeilijke oefening, die niet verhelderend is voor niet-specialisten. Wij leggen ons daarbij neer om de invoering van de nieuwe regeling niet te vertragen, maar wij blijven de mening toegedaan dat meer klaarheid in de teksten zou bijdragen tot een grotere doorzichtigheid voor niet-ingewijden in het sociaal overleg.

Onze fractie zal het ontwerp dus goedkeuren op grond van de door de minister verstrekte toelichtingen en het intussen verschenen ministerieel besluit waarin het toepassen van het begrip «passende dienstbetrekking» in de werkloosheidsreglementering wordt uitgesteld tot de vierde maand, dus tot na de kennismakingsperiode, zodat het proberen van nachtarbeid geen indirecte val is voor sancties inzake werkloosheidsuitkeringen. Ik dank de minister trouwens voor het tot stand komen van dit ministerieel besluit.

Toch wil ik nog even wijzen op het probleem van de kinderopvang, dat eigenlijk deel uitmaakt van de omkaderingsvoorwaarden en dat nog steeds geen afdoende oplossing heeft gekregen. Persoonlijk blijf ik ervan overtuigd dat de financiering van de kinderopvang, vooral wanneer de arbeidstijdregelingen op grond van economische argumenten hoe langer hoe flexibeler worden, mede tot de verantwoordelijkheid van de werkgevers behoren. Maar los daarvan blijft de organisatie van een soepel kinderopvangsysteem een must, op welk beleidsniveau daarvoor ook de financiële middelen moeten worden uitgetrokken.

Onze fractie zal ook aandachtig de jaarlijkse verslagen lezen die door de Nationale Arbeidsraad ter beschikking van onze federale wegevende Kamers worden gesteld. Als wij, omwille van de context waarin onze economie zich moet organiseren, arbeidsre-

gelingen aanvaarden die ondanks de best mogelijke omkadering nadelige gevolgen kunnen hebben op de gezondheid en het gezinsleven van de werknemers, kunnen wij niet alert genoeg zijn. Voor het overige zullen wij ook met veel interesse de talrijke besprekingen over de beschermingsmaatregelen volgen die, zoals mevrouw Delcourt al zegde, nu zullen plaatsvinden in het kader van het sociaal overleg en nakijken of er geen bijkomende waarborgen moeten worden ingebouwd. De politici hebben immers een andere opdracht dan het pure «zakelijke» overleg tussen werkgevers en werknemers; zij hebben bekommernissen die veel verder reiken. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Nelis.

Mevrouw Nelis-Van Liedekerke (VLD). — Mijnheer de voorzitter, welke houding men ook moge aannemen tegenover het verbod op nachtarbeid in het kader van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen, toch kan men niet naast het gegeven dat de huidige Belgische wetgeving ingaat tegen de Europese antidiscriminatie-richtlijnen. De wetgeving dient te worden aangepast aan de Europese verordening. België staat voor een eenvoudige keuze: de wetgeving aanpassen of een zoveelste veroordeling oplopen door het Europees Hof. Een dergelijke veroordeling is immers zeer reëel, aangezien Frankrijk reeds in 1991 werd veroordeeld.

Evenmin als bij het verwerpen van *Maribel-bis* en *-ter* kan België de Europese Commissie beschuldigen van ongeduld, want de Belgische regering houdt Europa al jaren aan het lijntje.

De problematiek is niet nieuw: de toenmalige minister van Tewerkstelling en Arbeid, Luc van den Brande, heeft het dossier destijds voor advies doorgeschoven naar de Nationale Arbeidsraad. Een consensus terzake laat reeds jaren op zich wachten en blijft ook vandaag nog uit, zowel bij de sociale partners als bij de regeringspartijen.

Nachtarbeid blijft een gevoelig thema en de vrouwelijke volksvertegenwoordigers van zowel de meerderheid als van de oppositie hebben uiting gegeven aan hun ongenoegen hieromtrent. Sommige vrouwen van de meerderheidspartijen zijn niet te spreken over wat zij de «superflexibilisering» noemen. Alleen mevrouw Cantillon had tijdens de besprekingen in de commissie enkele woorden van lof over voor het evenwicht dat het wetsontwerp houdt tussen het antidiscriminatiebeginsel, de gezinslasten en de flexibilisering. Voor de rest hebben wij niet veel gehoord.

De gelijkschakeling van de lonen voor mannen en vrouwen is nog steeds geen feit. Hoewel onze mannelijke collega's dit wellicht niet graag horen, is de emancipatie nog in volle opgang en moeten vele vrouwen nog steeds het grootste deel van de gezinslast dragen. Of de werkgevers massaal mannen zullen ontslaan om goedkopere vrouwelijke werkrachten aan te werven valt echter sterk te betwijfelen. De Europese Commissie roept het argument van de lonen in tegengestelde zin in: zij ziet het verbod op nachtarbeid voor vrouwen als een rem, omdat de vrouwen niet kunnen genieten van de hogere lonen en premies die voor nachtarbeid worden betaald.

Een gelijke toepassing van het verbod op nachtarbeid voor mannen en vrouwen is voor de VLD fundamenteel. De vrije keuzemogelijkheid om een beroep te doen op de uitzonderingsbepalingen in de wet op de nachtarbeid mag de vrouwen echter niet worden ontnomen.

Het heeft geen enkele zin te vervallen in een principiële discussie over nachtarbeid voor vrouwen, want, of dat ons nu bevalt of niet, deze discussie werd reeds in onze plaats gevoerd op Europees niveau. Hiermee pleiten wij niet voor het fatalistisch ondergaan van de Europese dictaten, maar realisme dwingt ons ertoe te erkennen dat zelfs het debat over een absoluut verbod op nachtarbeid door de economische context is achterhaald. Tijdens de plenaire bespreking in de Kamer verklaarde de minister dan ook: «Men kan lang discussiëren over de wenselijkheid nachtarbeid toe te laten. Dit verandert echter niets aan de realiteit dat nachtarbeid onvermijdelijk zal blijven bestaan.»

De Europese beslissing spreekt zich enkel uit over het niet-discriminatieprincipe. Het vastleggen van de concrete voorwaarden waaronder nachtarbeid wordt toegestaan, behoort tot de bevoegdheid van de Lid-Staten. Dit wetsontwerp handhaaft het principiële verbod op nachtarbeid, maar voorziet in een tweetal afwijkingen, ingegeven door een voor de hand liggende economische keuze. Deze principiële benadering draagt de goedkeuring van de VLD weg.

Een absoluut verbod op nachtarbeid is vanuit economisch oogpunt niet wenselijk; de niet-gelijkschakeling van de rechten van mannen en vrouwen inzake nachtarbeid is vanuit maatschappelijk oogpunt niet fair.

De hamvraag is welk concreet impact het wetsontwerp zal hebben. Gaat het niet veeleer om een regularisering van een bestaande toestand? De Belgische reglementering was tot nu toe zeer dubbelzinnig. Vanuit pragmatische overwegingen is een principiële verbod dat echter ruimte laat voor uitzonderingen, zeker een terechte beleids optie. Het niet-gelijkschakelen van mannen en vrouwen op het vlak van nachtarbeid kan worden opgevat als een vorm van de betutteling van vrouwen. Uiteraard zijn er ook omstandigheden, zoals zwangerschap, waarvoor de wet in de nodige omkaderingsmaatregelen moet voorzien.

Een belangrijk element dat zowel voor mannen als vrouwen geldt, is het recht op een proefperiode van drie maanden waarbinnen de werknemer een einde kan maken aan de arbeidsovereenkomst. Een andere belangrijke sociale bescherming ligt in het feit dat de minister zich ertoe heeft geëngageerd de werkloosheidsreglementering te onderzoeken om te voorkomen dat werklozen nachtarbeid moeten aanvaarden als een passende dienstbetrekking, met alle gevolgen vandien voor hun uitkering bij een eventuele weigering. Tot slot voorziet het wetsontwerp in het invoeren van een zogenaamde «checklist». Bij koninklijk besluit worden de punten vastgelegd die in overleg met de bedrijven en de paritaire comités moeten worden behandeld om de voorwaarden voor nachtwerk voor vrouwen te verbeteren. De VLD dringt er bij de minister op aan niet te lang te talmen met de publicatie van dit koninklijk besluit.

Mijnheer de voorzitter, ik besluit. Het wetsontwerp biedt de werknemers een elementaire sociale bescherming. Zodat het bezwaarlijk kan worden beschouwd als een vrijgeleide voor de werkgevers op het vlak van flexibiliteit en besparing op de loonkost. De sociale partners hebben tenslotte zeer ruim de tijd gehad om over dit onderwerp tot een consensus te komen. Aan de meerderheidspartijen werd gevraagd het ontwerp te amenderen. Zij hebben inderdaad kans gekregen om met de evocatieprocedure wijzigingen aan te brengen. Wij hebben echter vastgesteld dat zij ofwel helemaal niets hebben gezegd, ofwel zich beperkt hebben tot enkele formele lofbetuigingen aan het adres van de minister.

Rekening houdend met al deze overwegingen, zal de VLD, *ainsi que le PRL, comme M. Hatry a annoncé*, zich bij de stemming over het wetsontwerp onthouden. (*Applaus.*)

M. le président. — La parole est à Mme Dardenne.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le président, je tiens à remercier Mme Cantillon, qui a remis de l'ordre dans mes amendements. Cela dit, le rapport qu'elle a élaboré me pose un problème. En effet, si mon souvenir est exact, et j'en appelle à mes collègues à cet égard, mon premier amendement a suscité une unanimité dans les abstentions et n'a pas été rejeté par une voix, comme cela figure au rapport. Les votes figurant dans ce dernier ne correspondent donc pas à la réalité. Je n'en ferai pas un incident mais je souhaite simplement qu'une rectification soit apportée à ce sujet.

Je me souviens que, lors de la réunion en commission, nous avons vérifié dans le règlement si, en cas d'abstention de l'ensemble des commissaires, l'amendement était effectivement rejeté. C'est bien le cas, madame la ministre, et vous n'avez donc aucune inquiétude à avoir à ce propos! J'estime cependant important que les procédures soient respectées.

Nous pouvons comprendre, madame la ministre, votre souci de vouloir adapter la législation belge à la législation européenne. Cette dernière pose en effet comme un principe général l'égalité entre les hommes et les femmes, sans préjuger bien entendu de la manière dont les États membres assumeront cette égalité.

Avec une législation jusqu'ici fort restrictive pour les femmes en matière de travail de nuit, la Belgique se trouvait en infraction vis-à-vis du principe d'égalité voulu par l'Europe. Cependant, comme dans d'autres domaines, la question peut être résolue de deux manières: soit par la politique du plus petit commun dénominateur, c'est-à-dire le nivellement par le bas, soit par des politiques qui tirent tout le monde vers le haut.

Je dois bien constater qu'en l'occurrence, on choisit la politique du plus petit commun dénominateur, puisque ce qui était ressenti — et avait été mis en place — comme une discrimination positive pour les femmes, se voit supprimé. Sous prétexte d'égalité, ce qui fut naguère considéré comme une avancée sociale devient aujourd'hui inacceptable au nom de la compétitivité et de la dérégulation du travail.

Il est singulier, en effet, de constater — mais cette constatation n'est ni nouvelle ni originale — que le problème d'égalité entre les sexes se traduit toujours dans les faits par des reculs sociaux pour les femmes. C'est le cas ici, mais également dans le secteur des pensions.

Faut-il rappeler que l'Organisation internationale du travail avait, dans sa convention 89, interdit le travail de nuit des femmes dans l'industrie, et ce dès 1948? C'est après 1991, sous la pression du monde industriel — rappelez-vous l'arrêt Stockel — que cette convention sera dénoncée par la plupart des pays européens qui l'avaient adoptée.

Vous-même, madame la ministre, la dénonciez en 1992, en souhaitant la ratification de la convention 171 de l'O.I.T., laquelle instaure un environnement qualitatif du travail de nuit, tant pour les hommes que pour les femmes.

Qu'en est-il de cette ratification qui semblait conditionnelle à la dénonciation de la convention 89, selon vous, à ce moment-là? Vous me répondez peut-être que c'est aujourd'hui sans importance, le projet de loi dont nous discutons prévoyant cet encadrement. Je souhaiterais toutefois que vous précisiez ce point car quand on parle d'égalité, la question consiste à savoir s'il y a égalité dans tous les domaines. Les femmes sont-elles — non en théorie mais en pratique — à égalité avec les hommes en matière de garde d'enfants, et donc d'accès au travail, en matière de sécurité sur le chemin du travail — la question n'est pas superflue par les temps que nous connaissons —, en matière d'accès à certains postes plus qualifiés et, enfin, en matière de salaires?

Il est clair que certains domaines, comme celui des salaires, restent obstinément allergiques à la notion d'égalité et la rendent dès lors toute relative.

Comme je l'ai dit au début de mon intervention, madame la ministre, vous auriez pu procéder d'une autre façon et déclarer illégal le travail de nuit, pour tous, hommes comme femmes. Ce type de travail n'est souhaitable ni pour l'équilibre psychologique, ni pour la santé, ni pour la vie sociale de l'individu. Il n'est intéressant qu'en termes de dérégulation des structures de travail et d'accroissement de la productivité, donc de profit pour les entreprises.

À cela, vous répondez sans doute que dans votre projet, la règle générale reste l'interdiction du travail de nuit. Mais cette interdiction est assortie de tellement d'exceptions qu'elle n'est plus que purement théorique! C'est la raison pour laquelle j'ai introduit un amendement visant à supprimer le deuxième élément du paragraphe 2, de l'article 37, qui évoque «la possibilité de créer une permanence jugée nécessaire» et ouvre ainsi la porte à tous les prétextes pour instaurer le travail de nuit. En effet, chaque entreprise est en mesure de trouver une raison pour installer une permanence. Voilà une possibilité inscrite dans la loi, qui vide cette même loi de son sens, celui de l'interdiction comme règle générale.

Voilà l'expression du tour de passe-passe que vous avez trouvé pour prétendre faire de l'égalité qui reste soi-disant sociale pour les femmes.

Le malaise des femmes de la majorité, lesquelles étaient plus nombreuses que les hommes en commission, est à ce point perceptible que le vote de notre amendement — je précise que je n'avais pas le droit d'y participer — tendant à inscrire dans la loi, et non dans le règlement du chômage, le caractère non convenable du travail de nuit, s'est soldé par une remarquable unanimité dans

l'abstention, ce qui, aux dires de beaucoup, relève du jamais vu. Peut-être est-ce là la raison pour laquelle le résultat du vote a été modifié? C'est dire combien les consciences sont peu à l'aise dans ce projet!

Je dépose à nouveau cet amendement, bien entendu, ainsi que notre amendement à l'article 38, qui vise à n'introduire le travail de nuit dans une entreprise que moyennant la conclusion d'une convention collective de travail, y compris dans les P.M.E.

Selon vous, madame la ministre, c'est impossible, étant donné l'absence de convention collective à ce niveau. Nous estimons, quant à nous, qu'une telle convention pourrait être conclue avec le permanent syndical. En effet, si le régime d'exception est étendu, *a fortiori* doit-il être balisé et doit-on assurer la mise en place de structures d'accompagnement.

Chez Ecolo-Agalev, nous préférons l'égalité qui tire tout le monde vers le haut et non l'inverse. C'est la raison pour laquelle nous voterons contre ce projet. (*Applaudissements.*)

M. le président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des amendements.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging, verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de amendementen.

L'article 2 est ainsi rédigé:

Chapitre II. — Modifications de la loi du 16 mars 1971 sur le travail

Art. 2. § 1er. Au chapitre III, section IV, de la loi du 16 mars 1971 sur le travail, les articles 35 à 38, modifiés par les lois des 4 février 1987, 17 mars 1987 et 21 mars 1995 et par l'arrêté royal n° 225 du 7 décembre 1983 sont remplacés par les dispositions suivantes:

«Section IV. — Travail de nuit

Sous-section première. — L'interdiction du travail de nuit

Art. 35. § 1er. Les travailleurs qui entrent dans le champ d'application du chapitre III, section II, tel qu'il est déterminé par les articles 1er, 3 et 4 ou en vertu de ceux-ci, ne peuvent exécuter un travail de nuit.

§ 2. Par travail de nuit, il faut entendre le travail exécuté entre 20 heures et 6 heures.

Sous-section 2. — Dérogations à l'interdiction du travail de nuit

Art. 36. Par dérogation à l'article 35, il peut être travaillé la nuit, pour autant que la nature des travaux ou de l'activité le justifie:

1° dans les hôtels, motels, terrains de camping, restaurants, entreprises de restauration, chez les traiteurs, dans les salons de consommation et dans les débits de boissons;

2° dans les entreprises de spectacles et de jeux publics;

3° dans les entreprises de journaux;

4° dans les agences d'information et dans les agences de voyage;

5° dans les entreprises de réparation et d'entretien de navires;

6° dans les entreprises vendant au détail des carburants et des huiles pour véhicules automobiles, mais uniquement en ce qui concerne les travailleurs occupés à la vente;

7° dans les entreprises exploitant des emplacements de parking pour véhicules automobiles;

8° dans les entreprises de production, de transformation ou de transport de gaz, d'électricité, de vapeur ou d'énergie nucléaire et dans les entreprises de distribution d'eau;

9° dans les établissements ou par des personnes dispensant des soins de santé, de prophylaxie ou d'hygiène;

10° pour l'exécution de travaux agricoles;

11° pour l'exécution de travaux qui ne peuvent être interrompus en raison de leur nature;

12° pour l'exécution de travaux de transport, de chargement et de déchargement;

13° dans les pharmacies;

14° dans les entreprises de photographie et de cinéma, ainsi que dans les entreprises de distribution ou de diffusion de radio et de télévision;

15° dans les entreprises de distribution de produits pétroliers aux particuliers;

16° pour des travaux d'inventaires et de bilans, à condition qu'il ne soit pas travaillé pendant plus de sept nuits par travailleur et par année civile;

17° dans les boulangeries et pâtisseries artisanales;

18° dans les maisons d'éducation et d'hébergement;

19° pour l'exécution de travaux de surveillance et de garde qui ne peuvent pas être effectués à un autre moment;

20° pour l'exécution de travaux de nettoyage, de réparation et de conservation nécessaires à la continuation régulière de l'exploitation;

21° dans les cas prévus à l'article 26 de la présente loi.

Art. 37. § 1er. Le Roi peut, s'il y a lieu et dans les conditions qu'il détermine, autoriser le travail de nuit dans certaines branches d'activité, entreprises ou professions ou en vue de l'exécution de certains travaux.

§ 2. Si le Roi n'a pas exercé le pouvoir qui Lui est conféré en vertu du § 1er dans les six mois qui suivent l'entrée en vigueur du présent article, la procédure prévue à l'article 38 pourra être appliquée, à l'issue de ce délai, pour introduire un régime de travail comportant des prestations de nuit dans les cas suivants:

1° pour l'exécution de travaux organisés en équipes successives;

2° pour des travaux pour lesquels une permanence est jugée nécessaire;

3° dans les entreprises où les matières mises en œuvre sont susceptibles d'altération rapide.

Sous-section 3. — Introduction d'un régime de travail comportant des prestations de nuit

Art. 38. § 1er. S'il existe une délégation syndicale, un régime de travail comportant des prestations de nuit ne peut être introduit pour les travailleurs pour lesquels elle est compétente, que moyennant la conclusion entre l'employeur et toutes les organisations représentées au sein de cette délégation syndicale d'une convention collective de travail au sens de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires.

Par dérogation aux articles 11 et 12 de la loi du 8 avril 1965 instituant les règlements de travail, les dispositions de cette convention collective de travail qui modifient le règlement de travail sont introduites dans ce règlement dès le dépôt de cette convention collective de travail au greffe du ministère de l'Emploi et du Travail.

§ 2. Dans les entreprises où il n'existe pas de délégation syndicale, un régime de travail comportant des prestations de nuit est introduit selon les règles prévues aux articles 11 et 12 de la loi du 8 avril 1965 instituant les règlements de travail.

§ 3. Avant d'entamer les procédures prévues aux §§ 1er et 2, l'employeur est tenu de consulter les représentants des travailleurs sur les adaptations nécessaires des conditions de travail des travailleurs occupés dans les régimes de travail visés au § 4.

Le Roi précise sur quelles matières au minimum doivent porter ces consultations.

Ces consultations se font au sein du conseil d'entreprise, ou à son défaut avec la délégation syndicale. Elles ont lieu avec le personnel à défaut du conseil d'entreprise et de délégation syndicale.

Le rapport des consultations sera transmis aux commissions paritaires compétentes. Le Roi en précise les modalités.

§ 4. Le Roi détermine ce qu'il faut entendre par régime de travail comportant des prestations de nuit.

§ 5. Un régime de travail comportant des prestations de nuit, introduit, conformément aux dispositions des §§ 1er et 2, ou de la loi du 17 mars 1987 relative à l'introduction de nouveaux régimes de travail dans les entreprises ne peut être appliqué que si l'employeur respecte les dispositions des conventions collectives de travail, conclues au sein du Conseil national du travail, relatives aux mesures d'encadrement du travail en équipes comportant des prestations de nuit ainsi que d'autres formes de travail comportant des prestations de nuit et des conventions collectives de travail conclues en vertu de ces conventions.

§ 6. Le Roi peut fixer une autre procédure pour les employeurs qui ne relèvent pas du champ d'application de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires. Cette procédure permet de modifier les mentions reprises dans le règlement de travail si ces employeurs sont soumis aux dispositions de la loi du 8 avril 1965 instituant les règlements de travail.

Il peut également fixer, pour les employeurs qui ne relèvent pas du champ d'application de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires, des conditions équivalentes à celles prévues par les dispositions des conventions collectives de travail conclues au sein du Conseil national du travail relatives aux mesures d'encadrement du travail en équipes comportant des prestations de nuit ainsi que d'autres formes de travail comportant des prestations de nuit. »

§ 2. Dans le même chapitre III, section IV, l'article 38bis, inséré par la loi du 30 juin 1971 et modifié par l'arrêté royal n° 225 du 7 décembre 1983, est abrogé.

§ 3. Dans le texte néerlandais de l'article 17 de la même loi du 16 mars 1971, modifié par la loi du 17 mars 1987, les mots «ploegenarbeid verrichten» sont remplacés par les mots «arbeid verrichten in opeenvolgende ploegen».

§ 4. Dans le texte néerlandais de l'article 22, 1°, de la même loi du 16 mars 1971, modifié par l'arrêté royal n° 225 du 7 décembre 1983, les mots «ploegenarbeid wordt verricht» sont remplacés par les mots «arbeid in opeenvolgende ploegen wordt verricht.»

Hoofdstuk II. — Wijzigingen aan de arbeidswet van 16 maart 1971

Art. 2. § 1. In hoofdstuk III, afdeling IV, van de arbeidswet van 16 maart 1971 worden de artikelen 35 tot 38, gewijzigd door de wetten van 4 februari 1987, 17 maart 1987 en 21 maart 1995 en door het koninklijk besluit nr. 225 van 7 december 1983, vervangen door de volgende bepalingen:

«Afdeling IV. — Nachtarbeid

Onderafdeling 1. — Het verbod op nachtarbeid

Art. 35. § 1. De werknemers die onder het toepassingsgebied vallen van hoofdstuk III, afdeling II, zoals vastgesteld door de artikelen 1, 3 en 4 of krachtens deze bepalingen, mogen geen nachtarbeid verrichten.

§ 2. Onder nachtarbeid wordt verstaan de arbeid verricht tussen 20 en 6 uur.

Onderafdeling 2. — Afwijkingen op het verbod op nachtarbeid

Art. 36. In afwijking van artikel 35 mag er nachtarbeid worden verricht voor zover de aard van de werken of de activiteit dit rechtvaardigt:

1° in hotels, motels, kampeerterrainen, restaurants, restauratiebedrijven, in de traiteurszaken, in de verbruikszalen en dranklijsterijen;

2° in ondernemingen van openbare vertoningen en vermakelijkheden;

3° in dagbladondernemingen;

4° in agentschappen voor inlichtingen en reisagentschappen;

5° in ondernemingen voor scheepsherstellingen en -onderhoud;

6° in ondernemingen die brandstof en olie voor autovoertuigen in 't klein verkopen, doch enkel wat de werknemers betreft die met de verkoop zijn belast;

7° in ondernemingen die autoparkeerterrainen exploiteren;

8° in ondernemingen voor productie, verwerking of overbrenging van gas, electriciteit, stoom of kernenergie en in de ondernemingen voor watervoorziening;

9° in instellingen of door personen die geneeskundige, profylactische of hygiënische verzorging verlenen;

10° voor het uitvoeren van landbouwarbeid;

11° voor het uitvoeren van werken die wegens de aard niet mogen worden onderbroken;

12° voor het uitvoeren van werken van vervoer, laden en lossen;

13° in apotheken;

14° in fotografie- en filmbedrijven, alsook in de bedrijven voor radio- en televisiedistributie en voor radio- en televisieuitzendingen;

15° in ondernemingen voor verdeling van petroleumproducten aan particulieren;

16° voor het uitvoeren van werken van inventarissen en balansen op voorwaarde dat er per werknemer en per kalenderjaar niet meer dan zeven nachten wordt gewerkt;

17° in artisanale brood- en banketbakkerijen;

18° in opvoedings- en huisvestingsinrichtingen;

19° voor het uitvoeren van toezichtswerkzaamheden en bewaking die niet op een ander ogenblik kunnen worden verricht;

20° voor het schoonmaken, herstellen en onderhouden in zover deze werkzaamheden voor de regelmatige voortzetting van het bedrijf nodig zijn;

21° in de gevallen bedoeld bij artikel 26 van deze wet.

Art. 37. § 1. De Koning kan, zo nodig en onder de door Hem te stellen voorwaarden, nachtarbeid toestaan in sommige bedrijfstakken, ondernemingen of beroepen of voor het uitvoeren van sommige werken.

§ 2. Indien de Koning de bevoegdheid die Hem krachtens § 1 is toegekend niet heeft uitgeoefend binnen zes maanden na de inwerkingtreding van dit artikel, zal na verloop van deze termijn de procedure van artikel 38 kunnen worden toegepast om in de volgende gevallen een arbeidsregeling met nachtprestaties in te voeren:

1° voor het uitvoeren van arbeid in opeenvolgende ploegen;

2° voor het uitvoeren van werken waarvoor een permanente noodzakelijk wordt geacht;

3° in bedrijven waar de verwerkte stoffen zeer snel kunnen ontaarden.

Onderafdeling 3. — Het invoeren van een arbeidsregeling met nachtprestaties

Art. 38. § 1. Is er een vakbondsafvaardiging, dan kan een arbeidsregeling met nachtprestaties maar worden ingevoerd voor de werknemers waarvoor zij bevoegd is en mits er tussen de werkgever en alle organisaties die in deze vakbondsafvaardiging vertegenwoordigd zijn een collectieve arbeidsovereenkomst wordt gesloten in de zin van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités.

In afwijking van de artikelen 11 en 12 van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen worden de bepalingen van deze collectieve arbeidsovereenkomst die het arbeidsreglement wijzigen, ingevoerd zodra deze collectieve arbeidsovereenkomst werd neergelegd op de griffie van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

§ 2. In de ondernemingen waar geen vakbondsafvaardiging bestaat wordt een arbeidsregeling met nachtprestaties ingevoerd volgens de bepalingen van de artikelen 11 en 12 van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen.

§ 3. Alvorens de procedures te beginnen bepaald in de §§ 1 en 2, is de werkgever ertoe gehouden de werknemersvertegenwoordigers te raadplegen betreffende de noodzakelijke aanpassingen van de arbeidsvoorwaarden van de werknemers tewerkgesteld in arbeidsregelingen bedoeld in § 4.

De Koning bepaalt over welke onderwerpen deze raadplegingen tenminste moeten gaan.

Deze raadplegingen gebeuren in de ondernemingsraad, of bij ontstentenis daarvan, met de vakbondsafvaardiging. Bij ontstentenis van ondernemingsraad en van vakbondsafvaardiging, hebben zij plaats met het personeel.

Het verslag van deze raadplegingen wordt overgemaakt aan het bevoegde paritair comité. De Koning bepaalt hiertoe de modaliteiten.

§ 4. De Koning bepaalt wat moet worden verstaan onder een arbeidsregeling met nachtprestaties.

§ 5. Een arbeidsregeling met nachtprestaties, ingevoerd overeenkomstig de bepalingen van de §§ 1 en 2, of van de wet van 17 maart 1987 betreffende de invoering van nieuwe arbeidsregelingen in de ondernemingen kan maar worden toegepast indien de werkgever de bepalingen respecteert van de collectieve arbeidsovereenkomsten, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de begeleidingsmaatregelen voor ploegenarbeid met nachtprestaties alsook voor andere vormen van arbeid met nachtprestaties en van de collectieve arbeidsovereenkomsten die in uitvoering van deze overeenkomsten zijn gesloten.

§ 6. De Koning kan een andere procedure vastleggen voor de werkgevers die niet vallen onder het toepassingsgebied van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités. Deze procedure laat toe de vermeldingen die zijn opgenomen in het arbeidsreglement te wijzigen zo deze werkgevers onderworpen zijn aan de bepalingen van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen.

Hij kan voor de werkgevers die niet vallen onder het toepassingsgebied van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités eveneens voorwaarden vastleggen die gelijkwaardig zijn aan deze die zijn vastgelegd door de bepalingen van de in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomsten betreffende de begeleidingsmaatregelen voor ploegenarbeid met nachtprestaties alsook voor andere vormen van arbeid met nachtprestaties.»

§ 2. In hetzelfde hoofdstuk III, afdeling IV, wordt artikel 38bis, ingevoegd door de wet van 30 juni 1971 en gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 225 van 7 december 1983, opgeheven.

§ 3. In de Nederlandse tekst van artikel 17 van dezelfde wet van 16 maart 1971, gewijzigd door de wet van 17 maart 1987, worden de woorden «ploegenarbeid verrichten» vervangen door de woorden «arbeid verrichten in opeenvolgende ploegen».

§ 4. In de Nederlandse tekst van artikel 22, 1°, van dezelfde wet van 16 maart 1971, gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 225 van 7 december 1983, worden de woorden «ploegenarbeid wordt verricht» vervangen door de woorden «arbeid in opeenvolgende ploegen wordt verricht.»

Mme Dardenne propose les amendements que voici :

«À l'article 37 proposé, supprimer le 2° du § 2.»

«In het voorgestelde artikel 37, het 2° van § 2 doen vervallen.»

«À l'article 38 proposé, apporter les modifications suivantes :

A. Remplacer l'alinéa 1er du § 1er par ce qui suit :

«Un régime de travail comportant des prestations de nuit ne peut être introduit que moyennant la conclusion d'une convention collective de travail au sens de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires.»

B. Supprimer le § 2.»

«In het voorgestelde artikel 38 de volgende wijzigingen aanbrengen :

A. Paragraaf 1, eerste lid, vervangen als volgt :

«Een arbeidsregeling met nachtprestaties kan maar worden ingevoerd mits het sluiten van een collectieve arbeidsovereenkomst in de zin van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités.»

B. Paragraaf 2 doen vervallen.»

Le vote sur ces amendements est réservé.

De stemming over deze amendementen wordt aangehouden.

Mme Dardenne propose l'insertion d'un article 6bis (nouveau) libellé comme suit :

«Art. 6bis. Dans le chapitre III de la même loi, il est inséré un article 38quater, libellé comme suit :

«Art. 38quater. Un emploi offert est considéré comme n'étant pas convenable s'il donne lieu ordinairement à des prestations situées entre 20 heures et 6 heures, sauf s'il s'agit d'un emploi dans lequel les prestations sont effectuées exclusivement entre 6 heures et 24 heures ou d'un emploi dans lequel les prestations commencent ordinairement à partir de 5 heures.

L'alinéa précédent n'est cependant pas applicable :

1. au travailleur qui, de par sa formation scolaire ou professionnelle, a opté pour une profession qui implique généralement des prestations de nuit;

2. au travailleur qui, dans le cadre d'une occupation effective et principale, a fait l'apprentissage d'une profession impliquant généralement des prestations de nuit.»

«Art. 6bis. In hoofdstuk III van dezelfde wet wordt een artikel 38quater ingevoegd, luidende :

«Art. 38quater. Een aangeboden dienstbetrekking wordt als niet passend beschouwd als zij gewoonlijk aanleiding geeft tot arbeidsprestaties die gelegen zijn tussen 20 uur en 6 uur, met uitsluiting van de dienstbetrekkingen waarvan de arbeidsprestaties uitsluitend verricht worden tussen 6 uur en 24 uur en de dienstbetrekkingen waarvan de arbeidsprestaties gewoonlijk aanvangen vanaf 5 uur.

Het voorgaande lid is evenwel niet van toepassing op :

1. de werknemer die door zijn school- of beroepsopleiding heeft gekozen voor een beroep dat doorgaans nachtprestaties met zich meebrengt;

2. de werknemer die, door een effectieve en hoofdzakelijke tewerkstelling, een beroep dat doorgaans nachtprestaties met zich meebrengt heeft aangeleerd.»

Le vote sur ces amendements est réservé.

De stemming over deze amendementen wordt aangehouden.

Il sera procédé tout à l'heure aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

De aangehouden stemmingen en de stemming over het wetsontwerp in zijn geheel hebben zo dadelijk plaats.

WETSONTWERP TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 1 AUGUSTUS 1985 HOUDENDE FISCALE EN ANDERE BEPALINGEN, INZAKE DE HULP AAN SLACHTOFFERS VAN OPZETTELIJKE GEWELDDADEN (EVOCATIE)

Algemene bespreking

PROJET DE LOI MODIFIANT, EN CE QUI CONCERNE L'AIDE AUX VICTIMES D'ACTES INTENTIONNELS DE VIOLENCE, LA LOI DU 1er AOÛT 1985 PORTANT DES MESURES FISCALES ET AUTRES (ÉVOCATION)

Discussion générale

WETSONTWERP TOT WIJZIGING VAN DE ARTIKEL-
LEN 30 EN 34 VAN DE WET VAN 1 AUGUSTUS 1985
HOUDENDE FISCALE EN ANDERE BEPALINGEN,
INZAKE DE HULP AAN SLACHTOFFERS VAN OP-
ZETTELIJKE GEWELDDADEN

Algemene bespreking

Bespreking en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI MODIFIANT LES ARTICLES 30 ET 34 DE
LA LOI DU 1er AOÛT 1985 PORTANT DES MESURES
FISCALES ET AUTRES EN CE QUI CONCERNE L'AIDE
AUX VICTIMES D'ACTES INTENTIONNELS DE
VIOLENCE

Discussion générale

Discussion et vote des articles

De voorzitter. — Dames en heren, ik stel voor deze beide wetsontwerpen samen te bespreken.

Je suppose que l'assemblée sera d'accord pour joindre la discussion de ces deux projets de loi. (*Assentiment.*)

Pour le projet soumis à la procédure d'évocation et conformément à notre règlement, le texte adopté par la commission servira de base à notre discussion. (*Voir document n° 1-495/3 de la commission de la Justice du Sénat. Session 1996-1997.*)

Overeenkomstig het reglement geldt voor het geëvoceerd ontwerp de door de commissie aangenomen tekst als basis voor de bespreking. (*Zie document nr. 1-495/3 van de commissie voor de Justitie van de Senaat. Zitting 1996-1997.*)

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Goris (VLD), rapporteur. — Mijnheer de voorzitter, de twee wetsontwerpen die wij vandaag bespreken, betreffen wijzigingen in de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen inzake de hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden. Beide ontwerpen werden in de Kamer van volksvertegenwoordigers door de minister van Justitie ingediend. Ontwerp nummer 486 behandelt een bicamerale materie, ontwerp nummer 495 behandelt een gedeeltelijk bicamerale materie, maar het werd geëvoceerd door de Senaat. Gelet op de nauwe samenhang tussen beide ontwerpen besloot de commissie ze gezamenlijk te behandelen.

Het bestaande wettelijke kader is voldoende bekend. De wet van 1 augustus 1985 richt een bijzonder fonds op voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden. Dat fonds wordt hoofdzakelijk gestijfd door bijdragen van personen die tot een criminele of correctionele straf zijn veroordeeld. Wie ernstig lichamelijk letsel of nadeel voor de gezondheid heeft geleden ingevolge een in België opzettelijk gepleegde gewelddaad kan aan het fonds, via een daartoe opgerichte commissie, financiële hulp vragen. Dit fonds vormt aldus als het ware een vangnet voor wie niet op een gewone wijze schadeloosstelling kan krijgen, bijvoorbeeld omdat de dader onbekend of insolvabel is.

Ingevolge een advies van het Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid van 28 september 1995 besliste de regering een aantal wijzigingen in de wet van 1 augustus 1985 aan te brengen.

Ontwerp nummer 486 voert in artikel 2 een beperking in van de tweetaligheid waarvan de leden van de commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden blijk moesten geven. Omdat dit in de praktijk problemen met zich bracht, hoeft voortaan enkel de voorzittende magistraat nog het bewijs van kennis van het Nederlands en het Frans te leveren.

Artikel 3 vervangt het begrip «voorschot» door het begrip «noodhulp». Dit laatste geeft beter de aard van de tussenkomst van het fonds aan; het gaat immers niet om een voorschot in de zin van een provisie.

Artikel 4 van het ontwerp wijzigt de procedure in het voordeel van het slachtoffer. Zo worden de vervaltermijnen waarbinnen het slachtoffer tussenkomst kan vragen aan het fonds, verlengd van één jaar tot drie jaar. De wachttijd om een verzoek te kunnen indienen wanneer de dader onbekend blijft, wordt vermindert van twee jaar tot één jaar.

Hetzelfde artikel verleent aan de commissie uitgebreide mogelijkheden om onderzoeken te doen naar de omstandigheden van de zaak. Dit kan zowel de ernst van de verwondingen van het slachtoffer betreffen als de solvabiliteit van degene die de opzettelijke gewelddaad heeft gepleegd, of van het slachtoffer.

Ten slotte komen ingevolge artikel 4 *in fine* meer personen in aanmerking om het slachtoffer bij te staan in de procedure voor de commissie. Daarover wens ik straks een korte beschouwing aan het rapport toe te voegen.

Het andere ontwerp, nummer 495, werd door de Senaat geëvoceerd. Ook dit ontwerp bevat een aantal wijzigingen in de wet van 1 augustus 1985 ten gunste van het slachtoffer.

Zo bepaalt artikel 3 van het ontwerp dat ook voor in het buitenland gepleegde opzettelijke gewelddaden noodhulp kan worden gevraagd, indien het slachtoffer een in artikel 42, paragraaf 2, bedoelde persoon in bevolen dienst is.

Artikel 4 breidt het in aanmerking te nemen nadeel uit: voor rechtstreekse slachtoffers wordt ook morele en/of esthetische schade in aanmerking genomen, alsmede materiële kosten tot een bedrag van 50 000 frank. Voor onrechtstreekse slachtoffers mogen voortaan de werkelijk gedragen medische- en eventueel begrafenis- en de procedurekosten of de kosten voor burgerlijke partijstelling in aanmerking worden genomen. Belangrijk hierbij is dat voor onrechtstreekse slachtoffers de vereiste van een materiële noodsituatie wordt afgeschaft en dat de categorie van de onrechtstreekse slachtoffers wordt uitgebreid.

De bedragen van de noodhulp zelf worden verhoogd van maximum twee tot maximum twee en een half miljoen frank, met dien verstande dat slechts voor schade boven de 15 000 frank een vergoeding wordt uitgekeerd.

Artikel 12 van het ontwerp omschrijft de retroactieve werking van de nieuwe wet, waardoor zij zelfs op reeds afgesloten dossiers van toepassing kan zijn. De commissie laste evenwel een mogelijkheid tot uitzondering betreffende de retroactieve werking in, zulks om humanitaire redenen of om discriminatie te voorkomen. De *ratio legis* hiervan is het vermijden van een verschillende behandeling van de slachtoffers van de Bende van Nijvel, die op sterk uiteenlopende tijdstippen een aanvraag tot vergoeding hebben ingediend.

De amendementen die door de commissie voor de Justitie werden aangenomen, zijn van eerder technische aard.

Zoals ik daarstraks reeds aankondigde, wil ik nu even terugkomen op artikel 4, paragraaf 5, van het ontwerp. Ik ontving hieromtrent immers een kopie van een schrijven aan de minister van Justitie vanwege de heer Jozeph Michel, deken van de Nationale Orde van Advocaten. Hij maakt — helaas laattijdig want de besprekingen in de commissie voor de Justitie waren reeds afgerond en het verslag was goedgekeurd — bezwaar betreffende het pleitmonopolie van de advocaat zoals vastgelegd in artikel 440 van het Gerechtelijk Wetboek. Hij lijkt mij aangewezen dat de minister van Justitie de Senaat informeert over zijn repliek op dit bezwaar. Als rapporteur wijs ik volledigheidshalve op het feit dat dit bezwaar grotendeels opgevangen wordt door de nuancering dat het slachtoffer zich wel kan laten bijstaan, maar zich niet kan laten vertegenwoordigen door de betwiste verenigingen. Desalniettemin oordeelde ik dat het mijn plicht was het bezwaar van de deken van de Orde van Advocaten aan de Senaat mede te delen.

Tot besluit wil ik de medewerkers van de Senaat graag danken voor hun hulp bij de totstandkoming van dit verslag.

Mijnheer de voorzitter, indien u het mij toestaat, wil ik nu graag het standpunt van de VLD-fractie nopens beide ontwerpen naar voren brengen.

De wet van 1 augustus 1985 betekende inderdaad een innovatie, maar zij had ook haar beperkingen. De uitgekeerde bedragen waren vrij laag en de categorieën slachtoffers die ervoor in aanmerking kwamen, waren erg beperkt. Zo kon men geen

vergoeding bekomen wanneer het slachtoffer een persoon is die men ten laste heeft. Ouders konden dus geen vergoeding bekomen indien hun kinderen het slachtoffer waren van een opzettelijke gewelddaad. Het schrijnend karakter van deze beperking is vooral door de vreselijke misdaden van het voorbije jaar, voor iedereen duidelijk geworden.

De beperktheid van de mogelijkheden om aanspraak te maken op een vergoeding blijkt ook uit de alsmaar stijgende reserves van het fonds. Over een tijdsspanne van tien jaar, van 1986 tot 1996, werd in totaal 226 miljoen Belgische frank uitgekeerd. De reserves namen in diezelfde periode jaarlijks met 170 miljoen Belgische frank toe. De minister van Justitie vermeldt op zijn begroting voor 1997 voor het Fonds voor de Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden 250 miljoen Belgische frank lopende ontvangsten. Het beschikbaar saldo groeit aldus aan tot 771 miljoen Belgische frank. Het departement verwacht dat minder dan 95 miljoen Belgische frank zal worden uitgekeerd. De huidige ontwerpen verhogen de vergoedingen, verruimen het toepassingsgebied en vereenvoudigen de aanvraagprocedure. Daarom zal de VLD-fractie ze beide goedkeuren.

Desalniettemin wil ik bij deze ontwerpen enkele kanttekeningen plaatsen.

Hoewel reeds lange tijd op de tekortkomingen van de wet van 1 augustus 1985 wordt gewezen en de regering meermaals werd gevraagd het fonds toegankelijker te maken en de procedure te versnellen, hebben de huidige ontwerpen toch jaren op zich laten wachten. Was dit echt nodig? Het gaat toch slechts om relatief eenvoudige aanpassingen van een bestaande wet?

De huidige wijzigingen mogen geen eindpunt vormen. De tegevoelkomingen behouden het karakter van noodhulp. Met deze aanpassing wordt dus slechts één aspect van de slachtofferhulp geregeld of vereenvoudigd. Naast het financiële aspect, moet ook de herwaardering van het slachtoffer in het algemeen, meer aandacht krijgen. Opvang en psychische bijstand vallen weliswaar onder de bevoegdheid van de gemeenschappen, maar mogen door ons toch niet worden veronachtzaamd.

In de media verschenen de jongste maanden schrijnende getuigenissen van ouders van vermiste kinderen over de manier waarop zij werden «opgevangen». Soms is men meer geneigd de term «aangepakt» te gebruiken. Ook hier is een mentaliteitswijziging vereist. Een aantal wetswijzigingen kunnen daarvoor wellicht een aanzet zijn.

Een grote bekommernis blijft de erkenning van het slachtoffer als volwaardige partij in een strafproces, zowel gedurende het vooronderzoek als tijdens de behandeling ten gronde en de tenuitvoerlegging van het vonnis. We zijn ons ervan bewust dat dit een veelomvattend werk is en dat dit niet ineens kan worden uitgevoerd. Wat op korte termijn kan worden uitgevoerd, moet ook werkelijk gebeuren. Hierbij mag de menselijke aanpak en opvang van de slachtoffers en eventueel van hun nabestaanden niet uit het oog worden verloren. Aangezien beide wetsontwerpen een eerste, maar belangrijke aanzet zijn tot de verbetering van de wet van 1985, zal de VLD-fractie ze goedkeuren. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, wij zullen deze beide teksten, die oorspronkelijk één geheel vormden, maar om bekende procedurele redenen gesplitst werden, goedkeuren. Het Fonds tot Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden is wellicht één van de weinige overheidsdiensten die van jaar tot jaar een overschot heeft. Er was nochtans nooit een gebrek aan slachtoffers. De oorzaak moet dus wel liggen in de beperkte opdracht van het fonds en in de geringe bekendheid ervan.

De wet was inderdaad erg beperkend in de soort schade waarvoor men op het fonds een beroep kon doen, al was de commissie in haar rechtspraak vrij soepel. Wij hadden zelf een wetsvoorstel ingediend met als voornaamste doelstelling ervoor te zorgen dat het schadebegrip, zoals het in de wet was ingeschreven, werd uitgebreid. Tot hiertoe was er alleen een vergoeding mogelijk voor inkomensschade, voor invaliditeit, voor medische- en ziekenhuiskosten en aan de nabestaanden kan eventueel het

verlies van levensonderhoud worden vergoed. De morele of psychische schade werd tot hiertoe, althans volgens de tekst van de wet, niet vergoed. De commissie paste daar soms wel een mouw aan, maar het zou toch beter zijn hiervoor een specifieke regeling te hebben. Dat is een eerste reden om het huidige ontwerp goed te keuren.

Een tweede bekommernis die ik in mijn voorstel had geformuleerd, was dat de huidige verjaringstermijn te kort was. Hij was namelijk bepaald op één jaar vanaf het definitief worden van de uitspraak op strafrechtelijk gebied. Dat is zeer gevaarlijk omdat men op dat ogenblik vaak nog niet weet, enerzijds welke schade men precies zal lijden en anderzijds of de dader — zelfs al heeft men zich burgerlijke partij gesteld en officieel een vergoeding gekregen — wel solvabel is omdat hij dan vaak nog in de gevangenis verblijft. De tekst verlengt die verjaring en beïnvloedt de berekening ervan. Wij hadden liever gezien dat die termijn ten minste op vijf jaar zou worden gebracht, maar we beschouwen dit toch al als een aanzienlijke verbetering. Onze fractie zal de ontwerpen dan ook goedkeuren. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Dames en heren, daar niemand meer het woord vraagt in de algemene bespreking over het geëvoceerd wetsontwerp, verklaar ik ze voor gesloten. Wij stemmen zo dadelijk over het wetsontwerp in zijn geheel.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale du projet soumis à la procédure d'évocation, je la déclare close. Il sera procédé dans quelques instants au vote sur l'ensemble du projet de loi.

En ce qui concerne l'autre projet, je constate que plus personne ne demande la parole et déclare également la discussion générale close. Nous passons, dès lors, à l'examen des articles.

Ik stel vast dat niemand meer het woord vraagt in de bespreking van het andere ontwerp. Bijgevolg is de algemene bespreking gesloten. Wij gaan nu over tot de behandeling van de artikelen.

L'article premier est ainsi libellé :

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. À l'article 30 de la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres en ce qui concerne l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence, les §§ 2 et 3 sont respectivement remplacés par les dispositions suivantes :

« § 2. La commission pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence est divisée en chambres. Le Roi précisera le nombre de chambres.

La commission pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence est présidée par un magistrat de l'ordre judiciaire. Elle comprend autant de vice-présidents moins un, magistrats de l'ordre judiciaire, d'avocats ou avocats honoraires et de fonctionnaires ou fonctionnaires retraités du niveau 1 qu'il y a de chambres.

Le président, les vice-présidents et chaque membre ont un suppléant qui est nommé selon les règles établies pour le président, les vice-présidents et les membres effectifs.

Les magistrats visés aux alinéas 2 et 3 doivent justifier de la connaissance de la langue française et de la langue néerlandaise, conformément à la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire.

La moitié des avocats et des fonctionnaires appartient au rôle linguistique francophone, l'autre moitié au rôle linguistique néerlandophone. Au moins un membre ou un membre suppléant doit justifier de la connaissance suffisante de la langue allemande. Cette connaissance sera établie selon le mode précisé par le Roi.

Le président, les vice-présidents et les membres de la commission sont nommés par le Roi. La moitié des fonctionnaires est nommée sur proposition du ministre des Finances, l'autre moitié sur proposition du ministre qui a la Santé publique dans ses attributions.

Le mandat du président, des vice-présidents et des membres effectifs ainsi que de leurs suppléants a une durée de six ans, sans que le titulaire de ce mandat puisse dépasser l'âge de 70 ans. Sans préjudice de la limite d'âge, le mandat est renouvelable.

La commission est assistée par un secrétaire, autant de secrétaires adjoints moins un et autant de secrétaires suppléants, désignés par le ministre de la Justice, qu'il y a de chambres. La moitié appartient au rôle linguistique francophone, l'autre moitié au rôle linguistique néerlandophone.

§ 3. Chaque chambre est présidée par le président ou un vice-président de la commission ou leur suppléant.»

Art. 2. In artikel 30 van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, inzake de hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, worden de §§ 2 en 3 respectievelijk vervangen door de volgende bepalingen:

«§ 2. De commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden is ingedeeld in kamers. De Koning bepaalt het aantal kamers.

De commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden wordt door een magistraat van de rechterlijke orde voorgezeten. Zij bestaat bovendien uit evenveel ondervoorzitters min één, magistraten van de rechterlijke orde, advocaten of ere-advocaten en ambtenaren of gepensioneerde ambtenaren van niveau 1 als er kamers zijn.

De voorzitter, de ondervoorzitters en ieder lid hebben een plaatsvervanger die benoemd wordt volgens de regels die gelden voor de voorzitter, de ondervoorzitters en de werkende leden.

De magistraten bedoeld in het tweede en derde lid moeten het bewijs leveren van de kennis van het Nederlands en het Frans, overeenkomstig de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

De helft van de advocaten en ambtenaren behoort tot de Nederlandse taalrol, de andere helft tot de Franse taalrol. Ten minste één lid of één plaatsvervangend lid moet het bewijs leveren van een voldoende kennis van de Duitse taal. De Koning bepaalt de wijze waarop dit bewijs dient te worden geleverd.

De voorzitter, de ondervoorzitters en de leden van de commissie worden door de Koning benoemd. De helft van de ambtenaren wordt benoemd op voordracht van de minister van Financiën, de andere helft op voordracht van de minister tot wiens bevoegdheid de Volksgezondheid behoort.

Het mandaat van de voorzitter, de ondervoorzitters en de werkende leden alsmede van hun plaatsvervangers duurt zes jaar, maar de leeftijd van de titularis van het mandaat mag 70 jaar niet overschrijden. Onverminderd deze leeftijdsgrens is het mandaat verlengbaar.

De commissie wordt bijgestaan door een secretaris, evenveel adjunct-secretarissen min één en evenveel plaatsvervangende secretarissen als er kamers zijn, aangewezen door de minister van Justitie. De helft behoort tot de Nederlandse taalrol, de andere helft tot de Franse taalrol.

§ 3. Iedere kamer wordt voorgezeten door de voorzitter of een ondervoorzitter van de commissie of door hun plaatsvervanger.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. À l'article 30, § 1er, de la même loi, le mot «provisionnelle» est remplacé par le mot «d'urgence».

Art. 3. In artikel 30, § 1, van dezelfde wet wordt het woord «voorschot» vervangen door het woord «noodhulp».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. À l'article 34 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

— l'alinéa 2, 5°, du § 1er, est remplacé par la disposition suivante: «la mention de la date de la plainte visée à l'article 36, alinéa 2, ou de la date à laquelle la victime ou l'ayant droit s'est constitué partie civile et, le cas échéant, la date de la décision statuant sur les intérêts civils»;

— à l'alinéa 4 du même paragraphe, les mots «et, le cas échéant, de la décision statuant sur les intérêts civils» sont insérés après le mot «instruction»;

— au § 2, alinéa 3, les mots «de deux ans» sont remplacés par les mots «d'un an»;

— au § 3, les mots «d'un an» sont remplacés par les mots «de trois ans»;

— le même paragraphe est complété comme suit:

«Si la victime, après avoir obtenu une décision passée en force de chose jugée en matière répressive, obtient une décision judiciaire sur les intérêts civils, le délai de forclusion prend cours dès le jour où la décision judiciaire sur les intérêts civils est coulée en force de chose jugée.»

— le § 4 est remplacé par la disposition suivante:

«§ 4. La commission peut procéder ou faire procéder à toutes investigations utiles. Les investigations sont exclusivement destinées à vérifier la situation financière du requérant et la solvabilité de l'auteur de l'acte intentionnel de violence. Le résultat est exclusivement destiné à la procédure d'examen de la demande d'aide par la commission et reste couvert par le secret professionnel. La commission peut notamment se faire communiquer copie du dossier répressif, moyennant l'autorisation du procureur général près la cour d'appel ou de l'auditeur général, et peut requérir de toute personne ou autorité la communication de renseignements sur la situation professionnelle, financière, sociale ou fiscale de l'auteur de l'acte intentionnel de violence et du requérant sans que puisse lui être opposé le secret professionnel des fonctionnaires des administrations publiques.

Elle peut demander à la gendarmerie ou à la police communale qu'il soit procédé à une enquête sur la solvabilité de l'auteur de l'acte intentionnel de violence, moyennant l'autorisation du procureur général près la cour d'appel auquel la demande est transmise ou de l'auditeur général.

Elle peut charger l'office médico-légal de procéder ou de faire procéder à une expertise en vue de déterminer la durée et le taux de l'invalidité encourue par la victime et éventuellement aussi désigner d'autres experts.

Elle peut entendre des témoins.»

— le § 5, alinéa 1er, est remplacé par la disposition suivante:

«§ 5. Elle statue sur la requête par une décision motivée, après avoir entendu le requérant, éventuellement assisté ou représenté par son avocat ou assisté par le délégué d'un organisme public ou d'une association agréée à cette fin par le Roi et le ministre de la Justice ou son délégué ou son avocat.»

Art. 4. In artikel 34 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

— het tweede lid, 5°, van § 1 wordt vervangen door de volgende bepaling: «de vermelding van de datum van de klacht bedoeld in artikel 36, tweede lid, of van de datum waarop het slachtoffer of de rechthebbende zich burgerlijke partij heeft gesteld en, in voorkomend geval, van de datum van de beslissing over de burgerlijke belangen»;

— in dezelfde paragraaf, vierde lid, worden de woorden «en, in voorkomend geval, van de beslissing over de burgerlijke belangen» ingevoegd na het woord «onderzoeksgerecht»;

— in § 2, derde lid, worden de woorden «van twee jaar» vervangen door de woorden «van een jaar»;

— in § 3 worden de woorden «binnen een jaar» vervangen door de woorden «binnen drie jaar»;

— dezelfde paragraaf wordt aangevuld als volgt:

«Indien het slachtoffer, na het bekomen van een in kracht van gewijsde gegane beslissing over de strafvordering, een beslissing over de burgerlijke belangen bekomt, neemt de vervaltermijn een

aanvang op de dag waarop door een in kracht van gewijsde gegane beslissing is uitspraak gedaan over de burgerlijke belangen.»

— § 4 wordt vervangen door de volgende bepaling:

« § 4. De commissie kan alle nuttige onderzoeken uitvoeren of gelasten. De onderzoeken zijn uitsluitend bestemd om de financiële toestand van de verzoeker en de solvabiliteit van degene die de opzettelijke gewelddaad heeft gepleegd na te gaan. Het resultaat is uitsluitend bestemd voor de procedure van onderzoek van het verzoek om bijstand door de commissie en blijft gedekt door het beroepsgeheim. De commissie kan onder meer de mededeling gelasten van een afschrift van het strafrechtelijk dossier met machtiging van de procureur-generaal bij het hof van beroep of van de auditeur-generaal, en kan iedere persoon of overheid verzoeken om de mededeling van inlichtingen betreffende de beroeps-, financiële, sociale of fiscale toestand van degene die de opzettelijke gewelddaad heeft gepleegd en van de verzoeker, zonder dat het beroepsgeheim van de ambtenaren van de openbare besturen kan worden tegengeworpen.

Zij kan de rijkswacht of de gemeentepolitie verzoeken dat een onderzoek wordt ingesteld omtrent de solvabiliteit van degene die de opzettelijke gewelddaad heeft gepleegd, met machtiging van de procureur-generaal bij het hof van beroep aan wie het verzoek wordt overgezonden of van de auditeur-generaal.

Zij kan de gerechtelijke geneeskundige dienst opdragen een deskundig onderzoek uit te voeren of te gelasten ten einde de duur en de graad van invaliditeit van het slachtoffer vast te stellen en eventueel ook andere deskundigen aanstellen.

Zij kan getuigen horen.»

— § 5, eerste lid, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« § 5. Zij doet bij een met redenen omklede beslissing uitspraak op het verzoekschrift, na de de verzoeker, eventueel bijgestaan of vertegenwoordigd door zijn advocaat of bijgestaan door de gemachtigde van een overheidsinstelling of een door de Koning hiertoe erkende vereniging en de minister van Justitie of zijn afgevaardigde of zijn advocaat te hebben gehoord.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 5. Deze wet treedt in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

— Adopté.

Aangenomen.

De voorzitter. — We stemmen zo dadelijk over de wetsontwerpen in hun geheel.

Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble des projets de loi.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De voorzitter. — Dames en heren, het bureau stelt voor de week van 17 februari 1997 de volgende agenda voor.

Dinsdag 18 februari 1997 om 14 uur.

1. Wetsvoorstel tot wijziging van de provinciewet.
2. Vraag om uitleg van mevrouw Willame-Boonen aan de minister van Ambtenarenzaken over «de staat van een aantal beschermde gebouwen waarvoor de federale overheid bevoegd is».

Donderdag 20 februari 1997 om 15 uur.

1. Inoverwegingneming van voorstellen.
2. Mondelinge vragen.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1996-1997
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1996-1997

3. Herziening van artikel 130 van de Grondwet, om het gebruik van de talen in het onderwijs over te dragen aan de Duitstalige Gemeenschap.

Vanaf 16.30 uur: stemmingen.

Le bureau propose pour la semaine du 17 février 1997 l'ordre du jour suivant.

Mardi 18 février 1997 à 14 heures.

1. Proposition de loi modifiant la loi provinciale.
2. Demande d'explications de Mme Willame-Boonen au ministre de la Fonction publique sur «l'état de certains immeubles classés de compétence fédérale».

Jeudi 20 février 1997 à 15 heures.

1. Prise en considération de propositions.
2. Questions orales.
3. Révision de l'article 130 de la Constitution, de manière à transférer à la Communauté germanophone l'emploi des langues dans l'enseignement.

À partir de 16 heures 30: votes.

Is de Senaat het eens met deze regeling van de werkzaamheden?
Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre des travaux?
(*Assentiment.*)

Dan is hiertoe besloten.

Il en est ainsi décidé.

PROJET DE LOI RELATIVE AU TRAVAIL DE NUIT (ÉVOCATION)

Votes réservés

Vote sur l'ensemble

WETSONTWERP BETREFFENDE DE NACHTARBEID (EVOCATIE)

Aangehouden stemmingen

Stemming over het geheel

M. le président. — Mesdames, messieurs, nous devons procéder maintenant au vote sur les amendements réservés du projet de loi relative au travail de nuit.

Wij moeten thans stemmen over de aangehouden amendementen van het wetsontwerp betreffende de nachtarbeid.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur l'amendement n° 3 déposé par Mme Dardenne à l'article 2.

Wij stemmen eerst over het amendement nr. 3 van mevrouw Dardenne bij artikel 2.

La parole est à Mme Dardenne.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le président, je demande le vote nominatif.

M. le président. — Cette demande est-elle appuyée? (*Plus de quatre membres se lèvent.*)

Le vote nominatif étant régulièrement demandé, il va y être procédé.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

58 membres sont présents.

58 leden zijn aanwezig.

30 votent non.

30 stemmen neen.

12 votent oui.

12 stemmen ja.

16 s'abstiennent.

16 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.
Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :
Neen hebben gestemd :

M. Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Moens, Mouton, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :
Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Jonckheer, Raes, Vandembroeke, Van Hauthem et Verreycken.

Se sont abstenus :
Onthouden hebben zich :

MM. Bock, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Goovaerts, Goris, Hatry, Hazette, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

M. le président. — Nous devons nous prononcer sur l'amendement n° 4 de Mme Dardenne à l'article 2.

Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement nr. 4 van mevrouw Dardenne bij artikel 2.

Puis-je considérer que le dernier vote est également valable pour cet amendement ?

Mag ik aannemen dat de vorige stemming ook geldt voor dit amendement ? (*Instemming.*)

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.
Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

Nous passons au vote sur l'amendement de Mme Dardenne tendant à insérer un nouvel article 6bis (nouveau).

Wij stemmen over het amendement van mevrouw Dardenne dat ertoe strekt een nieuw artikel 6bis (nieuw) toe te voegen.

— Il est procédé au vote nominatif.
Er wordt tot naamstemming overgegaan.

60 membres sont présents.
60 leden zijn aanwezig.
43 votent non.
43 stemmen neen.
12 votent oui.
12 stemmen ja.
5 s'abstiennent.
5 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.
Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :
Neen hebben gestemd :

M. Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, Ph. Charlier, Coene, Coveliers, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Goovaerts, Goris, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Leduc, Mme Lizin, MM. Mahoux, Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :
Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Jonckheer, Raes, Vandembroeke, Van Hauthem et Verreycken.

Se sont abstenus :
Onthouden hebben zich :

MM. Bock, De Decker, Desmedt, Hatry et Hazette.

M. le président. — La parole est à Mme Dardenne.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le président, je constate avec un certain plaisir que les votes émis en commission divergent de ceux recueillis en séance plénière. C'est intéressant.

M. le président. — Les votes émis en commission n'engagent pas nécessairement tous les sénateurs, madame.

Mesdames, messieurs, nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de ce projet de loi.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van dit wetsontwerp.

Het woord is aan de heer Anciaux voor een stemverklaring.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, de VU sluit zich aan bij wat de geachte collega van Écolo heeft gezegd en zal het wetsontwerp niet goedkeuren. Er worden immers verregaande maatregelen genomen, die uitsluitend gebaseerd zijn op de overmacht van de economie op het leven van de mensen. Het is hoog tijd dat deze overmacht een halt wordt toegeroepen en dat de kwaliteit van het leven voorrang krijgt. Ik ben het ook volkomen eens met de andere argumenten van mevrouw Dardenne. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Buelens voor een stemverklaring.

De heer Buelens (VI. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, als niet-specialist — zoals mevrouw Maximus mij noemde — wens ik een korte stemverklaring te geven bij het wetsontwerp. Men kan zich overigens afvragen waarom het werd geëvoceerd. Buiten een paar amendementen van Agalev, die in de commissie werden verworpen, werd na verdere bespiegelingen door de Senaatscommissie niets veranderd of aangepast. De verveeldheid met het onderwerp kwam tot uiting toen het eerste amendement, dat verwees naar een extra poortje voor nachtarbeid, werd verworpen met acht onthoudingen.

Het gezonde sociale principe « geen nachtarbeid » wordt door het ontwerp uitgehold. De 21 uitzonderingen in artikel 36 bewijzen dit. Een van de grote verwezenlijkingen van het socialisme — toen het nog sociaal was — wordt ondermijnd. Een eerder dwaze toepassing van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen vergemakkelijkt de toegang van vrouwen tot nachtarbeid. Het is in de eerste plaats de Europese norm die aanleiding gaf tot het wetsontwerp.

Het Vlaams Blok bedankt voor deze asociale Europese dwang en zal tegenstemmen. (*Applaus.*)

De voorzitter. — De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over het wetsontwerp in zijn geheel.

Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

62 leden zijn aanwezig.
62 membres sont présents.
34 stemmen ja.
34 votent oui.
12 stemmen neen.
12 votent non.
16 onthouden zich.
16 s'abstiennent.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.
En conséquence, le projet de loi est adopté.

Aangezien wij het ontwerp ongewijzigd hebben aangenomen, wordt de Senaat geacht beslist te hebben het niet te amenderen. Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden teruggezonden met het oog op de koninklijke bekrachtiging.

Étant donné que le Sénat a adopté ce projet sans aucune modification, il est censé avoir décidé de ne pas l'amender. Le projet sera renvoyé à la Chambre des représentants en vue de la sanction royale.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

M. Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, MM. Mahoux, Moens, Mouton, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghé, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Jonckheer, Raes, Vandenbroeke, Van Hauthem et Verreycken.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Bock, Coene, Mme Cornet d'Elzies, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Goovaerts, Goris, Hatry, Hazette, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans et Vergote.

WETSONTWERP TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 1 AUGUSTUS 1985 HOUDENDE FISCALE EN ANDERE BEPALINGEN, INZAKE DE HULP AAN SLACHTOFFERS VAN OPZETTELIJKE GEWELDDADEN (EVOCATIE)

WETSONTWERP TOT WIJZIGING VAN DE ARTIKELLEN 30 EN 34 VAN DE WET VAN 1 AUGUSTUS 1985 HOUDENDE FISCALE EN ANDERE BEPALINGEN, INZAKE DE HULP AAN SLACHTOFFERS VAN OPZETTELIJKE GEWELDDADEN

Stemming

PROJET DE LOI MODIFIANT, EN CE QUI CONCERNE L'AIDE AUX VICTIMES D'ACTES INTENTIONNELS DE VIOLENCE, LA LOI DU 1er AOÛT 1985 PORTANT DES MESURES FISCALES ET AUTRES (ÉVOCATION)

PROJET DE LOI MODIFIANT LES ARTICLES 30 ET 34 DE LA LOI DU 1er AOÛT 1985 PORTANT DES MESURES FISCALES ET AUTRES EN CE QUI CONCERNE L'AIDE AUX VICTIMES D'ACTES INTENTIONNELS DE VIOLENCE

Vote

De voorzitter. — Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze wetsontwerpen in hun geheel.

Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi. (*Assentiment.*)

De stemming begint.

Le vote commence.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble des projets de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de wetsontwerpen in hun geheel.

63 membres sont présents.

63 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de wetsontwerpen aangenomen.

Aangezien het geëvoceerd wetsontwerp ongewijzigd werd aangenomen, wordt de Senaat geacht beslist te hebben het niet te amenderen. Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden teruggezonden met het oog op de koninklijke bekrachtiging.

Étant donné que le Sénat a adopté le projet relevant de la procédure d'évocation sans aucune modification, il est censé avoir décidé de ne pas l'amender. Le projet sera donc renvoyé à la Chambre des représentants en vue de la sanction royale.

Het tweede wetsontwerp zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Quant au deuxième projet, il sera soumis à la sanction royale.

Aan de stemming hebben deelgenomen:

Ont pris part au vote:

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Mme Bribosia-Picard, MM. Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzies, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mme Maximus, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghé, Vandenbroeke, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER VERREYCKEN AAN DE EERSTE MINISTER OVER «DE NIEUWE POLITIEKE CULTUUR»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. VERREYCKEN AU PREMIER MINISTRE SUR «LA NOUVELLE CULTURE POLITIQUE»

De voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Verreycken aan de eerste minister over «de nieuwe politieke cultuur».

Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, deze vraag om uitleg werd een week uitgesteld. Het onderzoek ertoe was weliswaar tijdig ingediend, maar om een of andere reden kon de eerste minister vorige week nog niet antwoorden. Hij heeft die week benut om de meest verregaande minachting te demonstreren voor elke vorm van nieuwe politieke cultuur. Wat de bevolking daarvan denkt, raakt zijn koude kleren niet. De continuïteit van het regeerwerk is immers gewaarborgd; wat moet worden vertaald in: de ministers hebben deze aanval van acute zetelvrees overleefd.

Jean-Luc Dehaene verklaarde in maart 1992 op het CVP-congres: «Onze generatie heeft niet het excuus van haar voorgangers. In de jaren 70 konden de politici naar waarheid zeggen dat zij niet wisten hoe erg het ging worden. Vandaag weten wij dat wij

op een zwaar probleem afstevenen. Als ons vandaag de moed ontbreekt, dan zullen wij morgen onze kinderen niet moeten zeggen: sorry, wij wisten het niet. Wij weten het wel en wij moeten er derhalve naar handelen.»

Wat deze week gebeurde, staat volkomen in tegenspraak met deze stoute en boude verklaring.

Rond de voorbije eeuwwisseling circuleerde in Wenen een uitdrukking die volmaakt van toepassing is op de wijze waarop de huidige politieke klasse de recente gebeurtenissen benadert: «De toestand is hopeloos, maar niet ernstig.» De huidige gebeurtenissen en onthullingen worden door de regering blijkbaar niet ingedeeld in feiten die waar of niet waar zijn, maar in feiten die gewenst of ongewenst zijn. Dit staat dan in flagrante tegenstelling met de vraag van de burger, die er zich niets van aantrekt of iets gewenst of ongewenst is voor de politieke klasse, maar die enkel de waarheid wil kennen.

De regering en de eerste minister menen echter dat het allerminst gewenst is dat de heilige 3 %-norm wordt doorkruist door een zoektocht naar waarheden. Deze zoektocht is immers een belemmering voor de carrièreplanning van meerdere politici, en mogelijk ook voor de Europese carrièreplanning van de eerste minister, wiens recente vlucht naar alle mogelijke buitenlandse bestemmingen zeker een belangrijke aanwijzing daartoe is.

Alle ongewenste gebeurtenissen worden dan maar afgedaan als «mediastormen» — zoals de CVP-voorzitter deze week nog zegde — die enkel de continuïteit van het regeringswerk kunnen belemmeren. Misbruik van en moord op kinderen, moord op een politicus, corruptie door een lid van de Kroonraad, toedekking in het Rwanda-drama: allemaal lastige mediastormen. Wanneer jonge parlementsleden de eerste minister dan voorzichtig — op kousevoeten — vragen om een herschikking van de regering te overwegen, omdat één regeringspartij volgens hen volkomen onbetrouwbaar is, dan worden zij afgeblaft als schoothondjes die in hun hok moeten vluchten voor een pitbull.

Ondertussen werd wanhopig gezocht naar een nieuwe fopspoon om af te rekenen met de emotionaliteit van de waarheidzoekende burger, en met de emotionaliteit van nieuwe en jonge parlementsleden. Het modewoord werd «Nieuwe politieke cultuur», afgekort NPC. Men zegt: «Burger, slaap op uw twee oren, wij hebben u gehoord, wij werken aan de NPC.» Maar na deze geruststellende woorden, gaat de oude politieke generatie over tot de orde van de dag. De leegheid van het begrip NPC wordt overduidelijk wanneer vragen worden gesteld over de precieze inhoud ervan en over de wijze waarop die oude politieke generatie een en ander in de praktijk brengt.

Het is bijvoorbeeld overduidelijk dat de PS, die hooguit 10 % van de kiezers vertegenwoordigt, elke communautaire doorzichtigheid, bijvoorbeeld inzake de miljardenstroom van Vlaanderen naar Wallonië, met de meeste halsstarigheid blijft blokkeren. Ik moet mij dan ook afvragen wanneer het «njet» van de PS zal worden genegeerd, en wanneer de bewuste cijfers zullen worden vrijgegeven.

Een echte nieuwe politieke cultuur zou trouwens leiden tot het ontslag «om dringende redenen» van alle PS-ministers. De PS misbruikt haar «onafwijsbaarheid» als regeringspartij om alle politici ongeloofwaardig te maken. Ik zou hier een lange boom kunnen opzetten over de recentste gebeurtenissen, bijvoorbeeld over de wijze waarop de eerste minister achter vice-eerste minister Di Rupo ging staan, maar ik zal me beperken tot de woorden van Luk Neuckermans van vorige maandag: «De Parti socialiste zal altijd gezien worden als een extreme vorm van macht. Arrogant, gewetenloos, schaamteloos, vulgair, doorrookt, drankzuchtig, absentéïstisch, vervuld van eigenwaan en anti-Vlaams (...). Er is natuurlijk de steeds terugkerende maar nooit toegegeven bestaansreden: het zoveel mogelijk uitmelken van de federale overheid en een zelden gezien cliëntelisme waar minstens de helft van Wallonië op teert.»

Dit citaat verwoordt zeer sterk wat op het ogenblik niet enkel bij de oppositie, maar ook bij een groot deel van de burgers leeft, burgers die morgen hun stem zullen moeten uitbrengen.

Het is dezelfde PS die in de Kamer van volksvertegenwoordigers deelneemt aan een staten-generaal van de democratie, opgericht in het kader van de nieuwe politieke cultuur, en daar meteen een anti-democratisch veto stelt tegen de vertegenwoordigers van een half miljoen kiezers. Een nieuwe politieke cultuur, vergeet het maar!

Van de eerste minister is geweten dat hij de problemen oplost wanneer zij zich aandienen; wel, het probleem van de PS bestaat al jaren. Wanneer zal de eerste minister de PS eruit gooien? Wanneer zal hij de gelijkenis zien met de zakelijke gebeurtenissen van deze week bij Sarma? Deze *Société Anonyme Revente Marchandises Abîmées* zoals haar naam voluit luidt, besloot tot opdoeking van zichzelf. Ook de PS heeft enkel nog *marchandises abîmées* en zou dezelfde weg moeten kiezen als Sarma, namelijk het totale faillissement, met andere woorden verdwijnen van de politieke markt.

Het streven naar nieuwe politieke cultuur mag echter geen halt worden toegeroepen, want op heel wat vragen hebben wij nog altijd geen antwoord gekregen. Bij wijze van voorbeeld stel ik er hier twee.

Waarom mogen hier geen vragen worden gesteld over de «wufte escapades» van het huidige koningspaar? Manu Ruys verwijst hier uitdrukkelijk naar in zijn jongste boek, maar een vraag hierover wordt door de senaatsvoorzitter onmiddellijk onontvankelijk verklaard. Nog voor het bureau zelfs maar inzage kreeg van de vraag, of er zich een opinie over mocht vormen, werd elk debat reeds afgesneden. Politieke zwaargewichten blokkeren elke openheid over de rol van het Hof. Trouwens ook in het Rwanda-dossier is een bespreking van de rol van het Hof en van de militaire raadgevers van datzelfde Hof ten zeerste aangewezen.

Indien de «gewoontepartijen» streven naar een nieuwe politieke cultuur, is het dan niet aangewezen dat zij eerst al degenen die in eigen rangen genoemd worden in zogenaamde affaires, ertoe verplichten om de gelden die zij onterecht aan de belastingbetaler hebben ontfutseld onmiddellijk terug te storten. Ik kan hier — gezien de mij toegemeten spreektijd — echt geen opsomming maken, maar wil toch vermelden dat ik bij terugbetalingen ook denk aan de 50 miljard van de politieke ziekenfondsen.

De grond van de zaak is duidelijk: politieke nijlpaarden, oude politieke nijlpaarden blijven hun gewicht misbruiken om openheid en doorzichtigheid te blokkeren. Wat steeds meer mijn overtuiging voedt dat de echte nieuwe politieke cultuur enkel mogelijk zal zijn in een onafhankelijk Vlaanderen, waar Vlamingen de eigen verantwoordelijkheid zullen moeten opnemen. De hoofdreden van de totale verloederings is het bestaan van de Staat zelf. Deze Staat is zo kunstmatig, het identiteitsgevoel ermee is zo onbestaand, de botsing in deze cultuursmeltkroes, zelfs de verbale smeltkroes, wordt zo wanhopig ontweken, dat de wegen naar misbruiken wagenwijd open liggen. Deze Staat moet worden hertekend. De bevolking kan daarop echter niet wachten, want de molen van de staatsontbinding maalt langzaam, zeer langzaam, té langzaam. De bevolking wil nu, vandaag, resultaten zien, en is niet gediend met verbalismen. Misschien moet ik mij wel aansluiten bij de woorden van Paul Tant in «De Zevende Dag» van vorige zondag. Hij zei toen: «Laat iedereen die in dergelijke onfrisse praktijken betrokken is een stap terugzetten.» Iedereen, en misschien bedoelde hij daarmee wel alle leden van het kernkabinet uit 1989. Dat kernkabinet moet immers weet gehad hebben van de 600 Dassaultmiljoenen.

De premier weet uiteraard wie allemaal lid was van dat kernkabinet. Hij weet ook dat de heilig verklaarde Maastrichtnorm slechts een doorzichtig alibi is om het volle gewicht te kunnen gebruiken om alle lastigaards de mond te snoeren. Wil iemand een onderzoek naar zijn verantwoordelijkheid in het Rwanda-dossier? Dan laat hij zijn partijgenoten opdraven om te voorkomen dat een volwaardige onderzoekscommissie wordt opgericht! Wil iemand de regering herschikken? Dan blaft hij jonge parlementsleden af die nog niet beseften wie de echte bestuurder van de CVP is! Wil iemand dat een PS-boegbeeld een stap terugzet? Dan laat hij zijn eigen partijvoorzitter een volledig gezichtsverlies lijden, want de vrienden van de vrienden mogen niet worden geschaad! De premier werd zelf nooit geconfronteerd met het parlementaire werk en heeft als kabinetsmedewerker steeds moeten doen wat politici hem opdroegen.

Het boek van Hugo De Ridder is terzake zeer verhelderend. De zoete wraak om op zijn beurt bevelen aan die politici uit te delen mag wat de premier betreft blijkbaar nog een tijdje voortduren. Wanneer iemand het aandurft te vragen naar een nieuwe politieke cultuur dan verklaart hij voor de televisiecamera's dat dat allemaal oude politieke spelletjes zijn, zelfs als die vraag wordt gesteld door jonge volksvertegenwoordigers met vooralsnog zuivere handen.

Eigenlijk kan op al deze signalen enkel worden gereageerd met een ontslag. Om even concreet op de actualiteit in te gaan. Het volstaat niet om Guy Spitaels te verplichten tot absenteïsme in het Waals Parlement. Het volstaat niet om hem op koninklijke wijze tijdelijk ontoerekenbaar te verklaren. Indien het zou volstaan alle politici die in een of ander schandaal worden genoemd, al dan niet tijdelijk, ontoerekenbaar te verklaren, dan kan men maar beter zo snel mogelijk een soort politieke psychiatrische kliniek oprichten. In Antwerpen zou men dit een politiek zothuis noemen. In dat politiek zothuis kunnen dan alle tijdelijke onbekwamen en ontoerekenbaren tot rust komen. Misschien staat er ergens in het zuiden van Frankrijk nog wel een villa leeg die daarvoor kan dienen! Misschien werd deze villa wel grotendeels gebouwd door postbodes, die toen nog staatsambtenaren waren, zodat ze eigenlijk staats eigendom is en rustig als psychiatrische kliniek kan worden gebruikt.

De oude politieke klasse, waarvan de regering een concreet voorbeeld is, bevindt zich echter in een morele en politieke coma en overweegt zelfs geen kleine stap terug. Ik ben met mijn uitspraak in goed gezelschap. Niemand minder dan kardinaal Daneels zei de vorige zondag op de Nederlandse televisie dat de oude politieke klasse in een ethische coma ligt. Die oude politieke klasse was eraan gewend alles wat gebeurde ook maatschappelijk aanvaardbaar te maken door steeds tolerantere wetten te maken. Daarmee demonstreert men eigenlijk dat er geen politieke weerbaarheid meer is. Door deze morele coma aanvaardde men de aftakeling die zich uitte in de abortustolerantie, in het dulden van profitaat van mensen die nooit werkten, in het voeren van de actuele politie-oorlogen, waar men niet naast kan kijken, in het eervol ontslaan van hoogst bedenkelijke magistraten, in het onopgelost laten van roze baletten, bendemoorden en de moord op een politicus.

Van deze morele coma moeten wij verlost geraken. De emoties die na de dramatische augustusmaand van 1996 bij de burger opborrelden, hebben de oude politieke klasse wel kort opgeschrikt, maar de drang naar «voortsuez» is groot, nog steeds te groot. Enkel een echte en vergaande operatie «propere handen» kan onverdachte politici en waarheidszoekende burgers, die de politici tenslotte moeten afvaardigen naar de verschillende parlementen, misschien een kans geven.

Mijnheer de voorzitter, ik besluit mijn vraag om uitleg uiteraard met enkele concrete vragen. Zal de eerste minister er, bijvoorbeeld in zijn eigen partij, op aandringen dat al wie bedenkelijke giften ontving van bedrijven, en waarvan de kost uiteraard aan de belastingbetaler werd doorgerekend, dit geld terugstort in de staatskas?

Zal de eerste minister een debat aangaan over de rol en de invloed van de monarchie op zijn beslissingen?

Blijft de eerste minister achter zijn ministers staan, zelfs wanneer zij worden beticht van — en ik druk me zeer voorzichtig uit — «onfrisse praktijken»?

Wanneer de PS politiek doof blijft, is het dan niet aangewezen dat de andere regeringspartners hun verantwoordelijkheid opnemen en bijvoorbeeld met zijn allen opstappen? Niet de PS, maar wel de regeringspartners zouden zo hun verantwoordelijkheid opnemen, niet tegenover hen die zoeken naar een beschermde paraplu, maar tegenover de kiezer die recht heeft op eerlijke bestuurders die ook eerlijk blijven.

Kortom, wanneer wordt de recente bewustwording van de bevolking — die tot spijt van sommigen, tot vreugde van anderen een feit is — eindelijk vertaald in beleidslijnen en niet langer in een soort fopspenen waarop in gouden letters NPC wordt geschreven? (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de eerste minister.

De heer Dehaene, eerste minister. — Mijnheer de voorzitter, het is mij niet duidelijk waarover hier nu precies uitleg werd gevraagd. Voor drie van de vier vragen ben ik niet bevoegd.

Naar aanleiding aan de analyse van de heer Verreycken die ik wellicht volgende week in zijn partijblad zal kunnen lezen, wens ik te benadrukken dat ik mij gedurende de afgelopen periode aan een aantal basisregels heb gehouden en dat dit in de toekomst niet zal veranderen. Het gerecht moet zijn werk kunnen doen. Daarenboven geldt in alle omstandigheden het basisprincipe dat men onschuldig is zolang men niet is veroordeeld en moet het geheim van het onderzoek worden geherwaardeerd. Dit kan de rol van het gerecht en de rechtstaat alleen maar ten goede komen.

Als er ministers in opspraak komen ga ik er steeds van uit dat zij zelf dienen te oordelen of zij in die omstandigheden al dan niet kunnen functioneren. Een aantal zaken, waaronder de financiering van politieke partijen, werden rechtgezet. Dat belet echter niet dat er zaken naar boven komen die dateren van vóór de nieuwe wetgeving. Ook in het verleden waren er welbepaalde regels. In de Kamer heb ik trouwens duidelijk gezegd dat in geen geval de spons mag worden gehaald over corruptie of omkoperij, integendeel, dat de wet op de corruptie moet worden verstrengd. De minister van Justitie zal daaromtrent nog in de maand februari een wetsontwerp aan de regering voorleggen.

Als de Staat schade heeft geleden, zoals bijvoorbeeld in de UNIOOP-zaak, dan wordt die teruggevorderd.

De gebeurtenissen van de jongste weken hebben in alle geledingen van de politiek een reflexie tot stand gebracht die werd gekwalificeerd als de nieuwe politieke cultuur. Ik verheug mij in elk geval over de werkgroepen die zijn opgericht in de Kamer en in het Vlaams Parlement. Ik hoop dat daar over de grenzen van meerderheid en minderheid heen een consensus zal worden gevonden om tot een nieuwe aanpak te komen van een aantal materies.

Ondertussen neemt de regering zelf ook een aantal initiatieven. Ik denk onder meer aan het conclaaf over de justitie, de besprekingen met Kamer en Senaat over de benoemingen van de rechters, de parlementaire onschendbaarheid en de ministeriële verantwoordelijkheid. De twee laatste thema's zijn stilaan aan afronding toe.

Tegelijkertijd moeten wij streven naar continuïteit in het beleid. Stabiliteit is een belangrijk element en het feit dat wij bij de voorbije staatshervorming tot een legislatuurregering zijn gekomen op het niveau van de gewesten en gemeenschappen en wij een grotere stabiliteit hebben geïntroduceerd voor federale regering en het federale Parlement draagt hier vandaag sterk toe bij. Wij kunnen langetermijndoelstellingen enkel bereiken met een langdurig volgehouden beleid. Dat geldt voor elk beleidsdomein, zowel voor het economische als voor dat inzake de maatschappelijke vernieuwing. Het vraagt immers altijd een zekere tijd om tot resultaten te komen. Daarom maakt het voor mij ook deel uit van de nieuwe politieke cultuur dat wij bij problemen niet direct heil zoeken in regeringscrisissen, maar stabiliteit blijven nastreven. Mijn houding van de voorbije weken en maanden is altijd vanuit die uitgangspunten vertrokken.

De heer Verreycken dringt ook aan op debatten in de Senaat over een aantal thema's. Ik veronderstel dat deze vraag niet naar mij is gericht, maar naar de politieke partijen. Het is overigens aan de Senaat zelf om zijn agenda vast te leggen.

De globale analyse van de heer Verreycken vind ik op zijn zachtst gezegd eenzijdig, maar perfect begrijpbaar vanuit de politieke visie van zijn partij. In deze uiteenzetting heb ik getracht mijn analyse en die van de regering kort samen te vatten. Ik hoop dat ik daarmee mijn houding van de voorbije weken en maanden voldoende heb verduidelijkt. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, mijn repliek zal zeer kort zijn.

Ik wil de eerste minister in de eerste plaats danken omdat hij het partijblad van het Vlaams Blok leest. Aangezien hij echter niet voorkomt op onze abonnementenlijst en wij niet zo gelukkig zijn met sluikelezers, zal ik van hem straks in de koffiekamer graag het abonnementsgeld ontvangen.

Hij vond mijn vraag niet duidelijk. Voor de burger is ze dat alleszins wel: die vraagt gewoon klaarheid, die heeft een hekel aan omfloersingen, aan vaagheden of aan zaken die op de lange baan worden geschoven. Die vraagt niet of een probleem gewild of niet gewild is, hij eist de waarheid en niets dan de waarheid.

Ik neem met plezier nota van de talrijke goede voornemens van de regering. Zoals de weg naar de hel geplaveid is met goede voornemens, zo zal de weg naar de verkiezingsafstraffing ook geplaveid blijken met holle verbalismen, waar niemand naar vraagt.

Zoals gezegd wil ik mijn repliek kort houden. Voor het Vlaams Blok-standpunt over dit antwoord van de eerste minister verwijs ik daarom naar de gemotiveerde motie die naar aanleiding van deze vraag om uitleg zo dadelijk wordt ingediend.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Tot besluit van deze vraag om uitleg heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door de heer Raes, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de vraag om uitleg van Wim Verreycken tot de eerste minister over de «nieuwe politieke cultuur»,

Stelt vast dat meerdere politici genoemd worden in «onfrisse praktijken» en dat de kiezer deze politici afvaardigde zonder kennis te hebben van laakbare activiteiten,

Dringt erop aan dat de regering een stap terugzet en dat zij hierdoor aan de kiezer de gelegenheid geeft zijn vertrouwen in de besproken politici of partijen te bevestigen of hen dit vertrouwen te ontzeggen.»

De tweede, ingediend door de heer Moens, mevrouw Lizin en de heer Caluwé, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de vraag om uitleg van de heer Verreycken en het antwoord van de eerste minister,

Gaat over tot de orde van de dag.»

«Le Sénat,

Ayant entendu la demande d'explications de M. Verreycken et la réponse du Premier ministre,

Passe à l'ordre du jour.»

Wij stemmen later over de gewone motie, die de voorrang heeft.

Nous procéderons ultérieurement au vote sur la motion pure et simple, qui bénéficie de la priorité.

WETSVOORSTEL

Inoverwegingneming

Mededeling van de voorzitter

PROPOSITION DE LOI

Prise en considération

Communication de M. le président

De voorzitter. — Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de inoverwegingneming van het wetsvoorstel van mevrouw Lizin. Ik veronderstel dus dat de Senaat het eens is met het voorstel van het bureau.

Aucune observation n'ayant été formulée quant à la prise en considération de la proposition de loi de Mme Lizin, puis-je considérer qu'elle est renvoyée à la commission compétente? (*Assentiment.*)

Dan is het wetsvoorstel in overweging genomen en naar de aangeduide commissie verwezen.

Cette proposition de loi est donc prise en considération et renvoyée à la commission indiquée.

Dames en heren, onze agenda voor vandaag is afgewerkt.

Notre ordre du jour est ainsi épuisé.

De Senaat vergadert opnieuw dinsdag 18 februari om 14 uur.

Le Sénat se réunira le mardi 18 février à 14 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(*De vergadering wordt gesloten om 18 uur.*)

(*La séance est levée à 18 heures.*)